

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

3/2014

OBSAH***Stanovisko vo veciach trestných***

45. **Zjednotenie výkladu zákona v otázke, ktorá sa týka započítania obmedzenia osobnej slobody do nepodmienečného trestu odňatia slobody podľa § 45 Tr. zák. a § 414 Tr. por. v prípadoch, keď obvinený nebol vzatý do väzby** - Dobu obmedzenia osobnej slobody zaistením podľa § 19 ods. 4 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov alebo zadržaním podľa § 85 alebo § 86 Tr. por., ku ktorému došlo v bezprostrednej súvislosti s trestným činom, za ktorý bol neskôr páchatel'ovi uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, treba podľa § 45 ods. 1 Tr. zák., postupom podľa § 414 Tr. por. započítať do uloženého trestu aj v prípade, že zaistený alebo zadržaný obvinený nebol vzatý do väzby.....4

Rozhodnutia vo veciach trestných

46. **Posudzovanie trestnosti činu a ukládanie trestu (časová pôsobnosť Tr. zák.) v súvislosti s nálezom Ústavného súdu SR z 28. novembra 2012, sp. zn. PL ÚS 106/2011 - I.** Dovolací súd posudzuje napadnuté rozhodnutie z hľadiska súladu so zákonom účinným v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblasti posudzovania trestnosti činu alebo ukládania trestu však zohľadní aj zmenu právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona) a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní.
II. Pri opätovnom prerokovaní veci na základe príkazu dovolacieho súdu v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa pri posúdení trestnosti činu a ukladaní trestu použije ustanovenie v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona, ktoré je jeho zákonným odrazom a ktoré v rozsahu svojej úpravy prikazuje retroaktivitu zákona priaznivú pre páchatel'a a zakazuje retroaktivitu pre páchatel'a nepriaznivú. To platí aj v prípade, ak pri dovolacím súdom preskúmanom konaní a rozhodovaní bol porušený zákon v prospech obvineného a to bez ohľadu na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia.....6
47. **Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Skúmanie okolností vylučujúcej protiprávnosť činu podľa § 25 Tr. zák. - I.** Ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. a taktó musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).
II. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, t.zn. nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.
III. Pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany, ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní, by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiacie na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali.....10
48. **Charakteristika odvolania a kasačné oprávnenie odvolacieho súdu. Účinky späťvzatia dovolania - I.** Za využitie práva podať odvolanie proti rozsudku treba považovať iba situáciu, keď odvolací súd môže v dôsledku tohto riadneho opravného prostriedku uplatniť svoje oprávnenie podľa § 319 Tr. por. alebo podľa § 316 ods. 3 Tr. por. alebo rovnaké oprávnenie podľa § 321 Tr. por. s následným postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. alebo podľa odseku 3 tohto ustanovenia po uplatnení prieskumnej povinnosti podľa § 317 Tr. por. Sem však nepatria prípady zamietnutia odvolania z formálnych dôvodov podľa § 316 ods. 1 Tr. por., kedy odvolací súd nemôže preskúmať napadnuté rozhodnutie, ani konanie, ktoré mu predchádzalo a jeho

prieskumná povinnosť môže byť zameraná výlučne len na to, či existuje niektorý z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, ktorý bez ďalšieho znamená zamietnutie odvolania.

II. Podanie urobené oprávnenými osobami uvedenými v § 369 ods. 2 písm. b/ a ods. 5 Tr. por., ktoré má obsahové náležitosti dovolania podľa § 374 Tr. por. treba vzhľadom na ustanovenie § 382 písm. d/ Tr. por. považovať za dovolanie, aj keď nebolo urobené prostredníctvom obhajcu. To umožňuje späťvzatie aj takého dovolania výslovným vyhlásením osoby, ktorá ho podala.

III. Späťvzatie dovolania a jeho vzatie na vedomie uznesením predsedu senátu dovolacieho súdu alebo predsedu senátu súdu prvého stupňa v situácii, keď ešte vec nebola predložená dovolaciemu súdu, má rovnaký účinok ako späťvzatie odvolania, t.j. vytvára prekážku vecného prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo na základe opätovne podaného dovolania tou istou oprávnenou osobou, ktoré v takom prípade musí byť odmietnuté z formálnych dôvodov (§ 382 písm. b/ Tr. por. per analogiam).....14

49. **Charakter trestu odňatia slobody ktorého výkon bol podmienične odložený po rozhodnutí, že tento trest sa vykoná** - Ak došlo k nariadeniu výkonu podmieničného trestu odňatia slobody uloženého skorším rozsudkom podľa § 50 ods. 4 alebo § 52 ods. 1 Tr. zák. predtým, ako bol uložený súhrnný trest, považuje sa tento trest, výkon ktorého bol pôvodne podmienične odložený, za nepodmieničný. Z tohto vyplýva, že ak súd neupustí od uloženia súhrnného trestu (§ 44 Tr. zák.), uloží - v zmysle § 42 ods. 1, ods. 2 veta druhá Tr. zák. podľa zásad na uloženie úhrnného trestu prísnejší súhrnný trest odňatia slobody ako trest uložený skorším rozsudkom a jeho výkon podmienične neodloží podľa § 49, § 50 Tr. zák. prípadne podľa § 51, § 52 Tr. zák.....17
50. **Uloženie poriadkovej pokuty obhajcovi** - Za dostatočné ospravedlnenie neúčasti na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. nemožno považovať len samotnú skutočnosť, že obhajca v inej veci neskôr prevzal upovedomenie o termíne hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia určeného na rovnaký deň.....20
51. **Požiadavka zákonnosti vymedzenia dovolacieho dôvodu. Použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.** - Pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Tr. zák. a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo naplnia dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., ak použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto potup zakladala.....22
52. **Použitie agenta pri dokumentovaní trestného činu podplácania. Provokácia trestného činu a skrytá reakcia polície** - Pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti vedené snahou, aby osoba, ktorá by inak protiprávne nekonala, spáchala trestný čin.
Skrytou aktivitou polície je činnosť zameraná na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a na minimalizáciu spôsobených škôd.
Kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie charakterizuje skutočnosť, že polícia neinicuje, t. j. neovplyvňuje u osoby vôľu spáchať trestný čin, ale takýmto zámerom vytvára u nej podmienky na dokonanie trestného činu, ktoré však nesmú byť výnimočné, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo sa páchatel' rozhodol spáchať trestný čin a preukázateľne urobil kroky k jeho spáchaniu.....27
53. **(Ne) možnosť vykonania hlavného pojednávania v neprítomnosti obhajcu** - I. Ustanovenia § 252 ods. 4 Tr. por. a § 293 ods. 9 a ods. 10 Tr. por. sú vo vzťahu k ustanoveniu § 36 ods. 4 Tr. por. osobitným ustanovením (lex specialis).
II. V prípade povinnej obhajoby môže súd vykonať hlavné pojednávanie, len ak je obhajca (alebo náhradný obhajca - § 42 ods. 1 Tr. por.) prítomný. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný už má obhajcu, možno hlavné pojednávanie vykonať aj vtedy, ak s jeho vykonaním v neprítomnosti obhajcu obžalovaný súhlasí (§ 252 ods. 4 Tr. por.).
Pre verejné zasadnutie sa vo vzťahu k možnosti vykonania tohto úkonu v neprítomnosti obhajcu (náhradného obhajcu) použije ustanovenie § 293 ods. 9 a ods. 10 Tr. por., ako aj osobitné ustanovenie § 292 ods. 6 Tr. por.....33

54. **Neukončený pokus trestného činu - I.** Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery, prihliadne súd pri pokuse trestného činu aj na to, do akej miery sa konanie páchatel'a priblížilo k dokonaniu trestného činu, ako aj na okolnosti a na dôvody, pre ktoré k dokonaniu trestného činu nedošlo (§ 34 ods. 5 písm. c/ Tr. zák.). Z tohto hľadiska má význam rozlišovanie, či páchatel' už podnikol všetko, čo považoval pre dokonanie trestného činu za podstatné a k nemu priamo smerujúce (pokus ukončený) alebo či vo vzťahu k objektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu nevykonal všetko potrebné na jeho dokonanie (pokus neukončený).
- II. Ak páchatel' v úmysle spáchať trestný čin síce neurobil všetky úkony smerujúce k dokonaniu trestného činu spôsobením následku, ale vykonal úkony z hľadiska dokonania trestného činu podstatné, bezprostredne k následku smerujúce a tieto úkony majú logickú, vecnú, časovú aj miestnu súvislosť s následkom, ktorý mal byť spôsobený, ide o neukončený pokus trestného činu.....37
55. **Zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného. Zaradenie páchatel'a do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia - I.** Zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného uvedený v § 391 ods. 2 Tr. por. neplatí v opačnom vyjadrení. Ak teda bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v neprospech obvineného, môže podľa okolností prípadu a pri viazanosti súdu, ktorému bola vec prikázaná právnym názorom a pokynmi na vykonanie úkonov dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Tr. por.), v novom konaní dôjsť aj ku zmene rozhodnutia v prospech obvineného.
- II. Aj keď podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. súd zaradí páchatel'a obzvlášť závažného zločinu na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia, a prvá veta v § 48 ods. 4 Tr. zák. sa týka iného zariadenia na výkon trestu len oproti odseku 2 tohto ustanovenia, z § 48 ods. 4 veta posledná Tr. zák. a contrario vyplýva, že súd môže páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody neprevyšujúci 15 rokov, zaradiť aj do ústavu na výkon trestu s iným než maximálnym stupňom stráženia.....44

45.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júna 2013, sp. zn. Tpj 77/2012 na zjednotenie výkladu zákona v otázke, ktorá sa týka započítania obmedzenia osobnej slobody do nepodmienečného trestu odňatia slobody podľa § 45 Tr. zák. a § 414 Tr. por. v prípadoch, keď obvinený nebol vzatý do väzby.

„Dobu obmedzenia osobnej slobody zaistením podľa § 19 ods. 4 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov alebo zadržaním podľa § 85 alebo § 86 Tr. por., ku ktorému došlo v bezprostrednej súvislosti s trestným činom, za ktorý bol neskôr páchatelovi uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, treba podľa § 45 ods. 1 Tr. zák., postupom podľa § 414 Tr. por. započítať do uloženého trestu aj v prípade, že zaistený alebo zadržaný obvinený nebol vzatý do väzby.“

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len NS SR) na základe podnetu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo 14. novembra 2012 v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zistil, že v prípadoch, keď obvinený nebol vzatý do väzby, niektoré súdy (napr. Okresný súd Košice I, Okresný súd Ružomberok) započítavajú dobu zadržania obvineného do uloženého trestu odňatia slobody, kým niektoré iné súdy (napr. Okresný súd Martin, Okresný súd Žilina) nerozhodujú o započítaní doby zadržania obvineného do uloženého trestu odňatia slobody. Konkrétne:

A.

Trestným rozkazom Okresného súdu Košice I z 23. mája 2011, sp. zn. 0 T 38/2011, bol obvinený (ďalej len „obv.“) D.H. uznaný za vinného zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ ods. 3 písm. b/ Tr. zák. a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) mesiacov nepodmienečne, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 23. mája 2011.

Obv. H. nastúpil výkon vyššie uvedeného trestu odňatia slobody 23. mája 2011.

Vyšší súdny úradník Okresného súdu Košice I, uznesením z 21. júla 2011, sp. zn. 0 T 38/2011, rozhodol, že podľa § 45 ods. 1 Tr. zák. sa odsúdenému D.H. započítava do uloženého trestu odňatia slobody doba zadržania od 21. mája 2011 do 23. mája 2011. V odôvodnení uznesenia súd v podstate uviedol, že „podľa § 45 ods. 1 Tr. zák. per analógiám – ak sa viedlo proti páchatelovi trestné stíhanie vo väzbe a dôjde v tomto konaní k jeho odsúdeniu, započítava sa mu doba strávená vo väzbe do uloženého trestu, prípadne do úhrnného alebo súhrnného trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné. Rovnako sa postupuje, ak súd upustí od uloženia súhrnného trestu alebo ďalšieho trestu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami, je potrebné započítať odsúdenému do uloženého trestu odňatia slobody dobu zadržania od 21. mája 2011 do 23. mája 2011 tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia“.

Obdobne rozhodol Okresný súd Ružomberok uznesením z 31. januára 2011, sp. zn. 0 T 1/2011.

B.

Z podnetu generálnej prokuratúry zo 14. novembra 2012, číslo IV Spr 117/11 – 17 vyplýva, že súdy, ktoré nezapočítavajú dobu zadržania obvineného do právoplatne uloženého trestu odňatia slobody vychádzajú z ustanovenia § 45 Tr. zák. s tým, že je možné započítať len dobu trvania väzby a predtým uložený trest odňatia slobody. Doba zadržania možno započítať len v prípadoch, keď bol obvinený vzatý do väzby, pretože vtedy začne väzba plynúť dňom zadržania. Na predmetné ustanovenie potom nadväzuje § 414 Tr. por., ktoré taktiež počíta len so započítaním väzby a trestu.

V predmetnom podnete generálna prokuratúra zároveň uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutiami súdov uvedenými pod bodom A tohto návrhu. Vychádza zo skutočnosti, že ak je možné započítať dobu zadržania obvineného do celkovej dĺžky jeho väzby, mala by sa započítať aj doba zadržania obvineného do celkovej dĺžky uloženého trestu odňatia slobody tiež vzhľadom na to, že v prípade zadržania orgán verejnej moci obmedzuje osobnú slobodu zadržanej osoby, ktorá musí byť zohľadnená pri započítaní v rámci uloženého trestu.

Na odstránenie rozdielneho výkladu uvedených ustanovení zákona navrhol predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a podľa príslušných ustanovení Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2012 a Rokovacieho poriadku NS SR trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu ustanovenia § 45 ods. 1 Tr. zák. a s tým súvisiaceho procesného postupu.

Predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zároveň požiadal o písomne vyjadrenie k posudzovaným otázkam všetky krajské sudy, Špecializovaný trestný súd v Pezinku, Ústavný súd SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Generálnu prokuratúru SR, Ministerstvo vnútra SR, Akadémiu Policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, UPJŠ v Košiciach, Paneurópsku vysokú školu v Bratislave, aj katedru trestného práva trnavskej univerzity v Trnave.

Z písomných pripomienok dožiadaných subjektov a z rozpravy na rokovaní trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vyplynulo, že v súvislosti s riešenými otázkami právna teória aj prax akceptuje názor, že zákonná možnosť, resp. povinnosť započítania väzby a trestu vykonaného pre ten istý skutok, podľa § 45 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. vyplýva zo zásady ne bis in idem, t.j., že nikto nemá byť potrestaný dvakrát pre ten istý skutok, vyplývajúcej z článku 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, článku 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, aj § 2 ods. 8 Tr. por.

Podľa § 71 a nasl. Tr. por. síce väzba nie je trestom, napriek tomu je však ujmou, keďže jej uplatnením dochádza k zbaveniu osobnej slobody a evidentnému obmedzeniu ďalších práv podozrivého a obvineného ešte pred vyhlásením právoplatného odsudzujúceho rozsudku, ktorým mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Okrem uvedeného väzba a trest odňatia slobody majú aj ďalšie podobné rysy – napr. aj väzba bráni v ďalšom páchaní trestnej činnosti, vykonáva sa v uzavretom ústave a je pociťovaná rovnako ako trest straty slobody – ujmou na osobnej slobode.

„Väzbou“, vo vyššie uvedenom zmysle, ktorá sa podľa § 45 ods. 1 Tr. zák. započítava do trestu odňatia slobody, sa rozumie obmedzenie osobnej slobody vzatím do väzby podľa § 71 a nasl. Tr. por., zadržanie podľa § 85 a § 86 Tr. por. (bez ohľadu nato, či po ňom nasledovalo vzatie do väzby), obmedzenie osobnej slobody podľa § 85 ods. 2 Tr. por., predbežná väzba podľa § 505 Tr. por., aj vydávacia väzba podľa § 506 Tr. por.

Za väzbu v uvedenom zmysle však na účely započítania do trestu odňatia slobody nemožno považovať liečebnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení mimo ústavu na výkon trestu odňatia slobody podľa § 414 ods. 3 Tr. por.

Rovnaký charakter ako väzba alebo zadržanie má aj obmedzenie osobnej slobody, ktoré spočíva v zaistení podľa § 19 ods. 4 zákona číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, pokiaľ došlo k zaisteniu v bezprostrednej súvislosti s trestným činom, za ktorý bol neskôr uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, do ktorého preto treba takéto zaistenie započítať. Z citovaného ustanovenia zákona o Policajnom zbore totiž vyplýva pre policajta povinnosť odovzdať zaistenú osobu orgánom činným v trestnom konaní alebo inému príslušnému orgánu, ak po vykonaní úkonov zistí, že sú dôvody na jej odovzdanie.

Zákon obmedzenie osobnej slobody nespája s povinnou aplikáciou len niektorého ustanovenia Trestného poriadku, preto treba pripustiť započítanie doby obmedzenia osobnej slobody aj podľa iného zákona za podmienky, že došlo k tomu v súvislosti s trestným konaním, v ktorom bolo následne rozhodnuté o vzatí obvineného do väzby, resp. došlo k uloženiu bezpodmienečného trestu odňatia slobody.

Pokiaľ dôjde k obmedzeniu osobnej slobody pri dodávaní odsúdeného políciou do výkonu trestu odňatia slobody na základe súdneho príkazu podľa § 408 Tr. por., takéto obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dochádza až po nariadení výkonu trestu odňatia slobody, treba považovať priamo za súčasť výkonu trestu odňatia slobody, ktorý zároveň určuje aj začiatok jeho výkonu. Nejde teda o súčasť väzby v zmysle § 45 ods. 1 Tr. zák.

46.

ROZHODNUTIE

I. Dovolací súd posudzuje napadnuté rozhodnutie z hľadiska súladu so zákonom účinným v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblastí posudzovania trestnosti činu alebo ukladania trestu však zohľadní aj zmenu právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona) a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní.

II. Pri opätovnom prerokovaní veci na základe príkazu dovolacieho súdu v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa pri posúdení trestnosti činu a ukladaní trestu použije ustanovenie v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona, ktoré je jeho zákonným odrazom a ktoré v rozsahu svojej úpravy prikazuje retroaktivitu zákona priaznivú pre páchatel'a a zakazuje retroaktivitu pre páchatel'a nepriaznivú. To platí aj v prípade, ak pri dovolacím súdom preskúvanom konaní a rozhodovaní bol porušený zákon v prospech obvineného a to bez ohľadu na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2013, sp. zn. 2 Tdo 69/2012).

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol dovolanie generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 3. mája 2012, sp. zn. 2 To 40/2012.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trenčíne (ďalej len krajský súd) podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, ods. 2 Tr. por. na základe odvolania obvineného zrušil rozsudok Okresného súdu Prievidza (ďalej len okresný súd) z 1. februára 2012, sp. zn. 3 T 256/2011, vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému J.J. uložil podľa § 200 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l/ Tr. zák., § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., § 38 ods. 5 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 12 (dvanásť) rokov a 4 (štyri) mesiace a pre výkon trestu ho podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Krajský súd podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil aj výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1 T 3/2012, zo dňa 13. januára 2012, právoplatný dňa 1. februára 2012, ktorým mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, ako i všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len generálny prokurátor) podaním doručeným okresnému súdu 17. septembra 2012, a to v neprospech obvineného.

Ako právny dôvod dovolania označil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vecne namieta:

„Krajský súd v Trenčíne uložil odsúdenému J.J. trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, čím je daný dôvod dovolania v zmysle § 371 odsek 1 písmeno h/ Trestného poriadku.

Podľa § 42 odsek 1 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

Podľa § 41 odsek 2 Trestného zákona, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaným dvoma alebo viacerými skutkami,

zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu; súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody.

Podľa § 38 odsek 8 Trestného zákona zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa odsekov 3 až 6 sa vykoná iba v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby; základom na zníženie alebo zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Z citácie ustanovenia § 41 odsek 2 Trestného zákona a s poukazom na § 38 Trestného zákona vyplýva, že ustanovenie § 41 odsek 2 Trestného zákona nenadväzuje na ustanovenie § 38 odsek 8 Trestného zákona. Z tohto dôvodu sa základ na výpočet podľa § 38 odsek 8 Trestného zákona (rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou) nepoužije na úpravy sadziieb podľa § 41 odsek 2 Trestného zákona.

V trestnej veci odsúdeného J.J. boli splnené zákonné podmienky uvedené v ustanovení § 41 odsek 2 Trestného zákona, no pri ukladaní trestu malo byť Krajským súdom v Trenčíne postupované nasledovne: Horná hranica trestnej sadzby uvedená v osobitnej časti Trestného zákona sa zvyšuje o jednu tretinu, polovica upravenej sadzby sa vypočíta sčítaním zvýšenej hornej sadzby a pôvodnej dolnej trestnej sadzby a súčet sa vydeli dvoma. Trest mal byť uložený páchatelovi nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody.

Vzhľadom na uvedené odsúdenému J.J. prichádzalo do úvahy uloženie súhrnného trestu odňatia slobody v rámci upravenej trestnej sadzby za použitia § 41 odsek 2 Trestného zákona v rozsahu od 13 rokov 6 mesiacov do 20 rokov a nie v rámci trestnej sadzby, ktorú nesprávne s použitím § 38 odsek 8 Trestného zákona určil Krajský súd v Trenčíne v rozsahu od 12 rokov a 4 mesiace do 17 rokov a 8 mesiacov.“

V závere svojho podania navrhuje rozsudok krajského súdu zrušiť pre porušenie zákon v prospech obvineného a vec prikázať krajskému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) vec predbežne preskúmal v zmysle § 378 Tr. por. a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. a/, b/ alebo d/ až f/ Tr. por. Zároveň však už pri predbežnom prieskume zistil, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Je potrebné s dovolateľom na jednej strane súhlasiť v celom rozsahu jeho argumentácie, vychádzajúc z právneho stavu v čase rozhodovania súdu.

Napriek uvedenej nesprávnej aplikácii zákona účinného v čase rozhodovania nemohol najvyšší súd dovolaniu vyhovieť. V dôsledku rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) v konaní o súlade právnych predpisov, ktoré sa týka práve dotknutého ustanovenia Trestného zákona.

Dovolací súd posudzuje napadnuté rozhodnutie v zásade z hľadiska súladu so zákonom účinným v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblasti posudzovania trestnosti činu alebo ukladania trestu však zohľadní aj zmenu právneho stavu nastalú v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Tr. zák.) a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní.

K takej zmene došlo na základe nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106 /2011 z 28. novembra 2012, vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 428/2012 (čiastka 104) 21. decembra 2012.

Výrok tohto nálezu - z hľadiska relevantného pre riešenie otázku znie:

„V § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ n i e s ú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 41 ods. 2 slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov

Slovenskej republiky stráca účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie toto ustanovenie zákona do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, stráca po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

Podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky - trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona - trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

K strate účinnosti predpisu, jeho časti alebo ustanovenia v zmysle článku 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, respektíve § 41a ods. 1 zákona číslo 38 /1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len zákon o organizácii ústavného súdu) dochádza dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ex nunc), nie spätne od nadobudnutia účinnosti dotknutého právneho predpisu alebo jeho zmeny (ex tunc).

Účelom inštitútu podľa § 41b ods. 1 zákona o organizácii ústavného súdu je však reparácia konkrétnych dôsledkov nastalého a nálezom ústavného súdu odstraňovaného nesúladu právnych predpisov, a to prostredníctvom obnovy konania podľa Trestného poriadku v jednotlivých právoplatne skončených trestných veciach.

Toto ustanovenie znie:

Ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 Ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

V obnovenom konaní sa potom uplatnia vyššie citované ustanovenia Ústavy (Čl. 50 ods. 6) a Trestného zákona (§ 2 ods. 1), ktoré určujú jeho časovú pôsobnosť. To umožňuje, ak rozsudok nebol vykonaný, rozhodnúť v prospech odsúdeného (páchatel'a) na základe nálezom ústavného súdu vyvolanej zmeny zákona, aj keď ku nej došlo po spáchaní trestného činu a po odsúdení jeho páchatel'a.

Rovnako, pri opätovnom prerokovaní veci na základe príkazu dovolacieho súdu v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por. sa pri posúdení trestnosti činu a ukladaní trestu použije ustanovenie v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenie § 2 ods. 1 Tr. zák., ktoré je jeho zákonným odrazom a ktoré v rozsahu svojej úpravy prikazuje retroaktivitu zákona priaznivú pre páchatel'a (a zakazuje retroaktivitu pre neho nepriaznivú). To platí aj v prípade, ak pri dovolacím súdom preskúvanom konaní a rozhodovaní bol porušený zákon v prospech obvineného (a bez ohľadu na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia).

Na základe uvedeného najvyšší súd, napriek porušeniu zákona pri rozhodovaní v pôvodnom konaní, nemohol zrušiť napadnuté rozhodnutie podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Viazanosť právnym názorom dovolacieho súdu (k § 391 ods. 1 Tr. por.) vysloveným podľa právneho stavu v čase rozhodovania napadnutým rozhodnutím by totiž v ďalšom konaní bránila uplatneniu vyššie popísaného princípu uvedeného v § 2 ods. 1 Tr. zák. Došlo by k tomu v situácii, keď je splnenie dovolacieho dôvodu, a to v otázke ukladania trestu, založené na porušení ustanovenia, o ktorom bolo v medziobdobí rozhodnuté ústavným súdom, že nie je v súlade s Ústavou, s čím je spojená sankcia straty účinnosti takého ustanovenia.

Naopak, právny názor dovolacieho súdu musí vychádzať z aktuálnej zmeny právneho poriadku, vyvolanej nálezom ústavného súdu z 28. novembra 2012. Je tomu tak preto, že ku zmene zákona vyvolanej stratou účinnosti časti vety za bodkočiarkou v § 41 ods. 2 Tr. zák. dochádza v prospech obvineného, u ktorého by už pri opätovnom rozhodovaní v novom (a teda právoplatne neskončenom) konaní po zrušení napadnutého rozhodnutia neprichádzalo do úvahy obligatórne uloženie trestu nad jednu polovicu zákonom určenej trestnej sadzby so zvýšenou hornou hranicou (ak by k tomu konajúci súd nebol nútený právnym názorom dovolacieho súdu). Dôvodom dovolania je pritom práve uloženie trestu pod jednu polovicu zvýšenej trestnej sadzby, teda

mimo sadzby celkovo upravenej v zmysle § 41 ods. 2 Tr. zák. (v čom spočíva uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.).

Splnenie dovolacieho dôvodu, podmieňujúce zrušenie napadnutého rozhodnutia, je teda (ako už bolo uvedené), založené na nezákonnosti pri rozhodovaní, ktorá už nie je pre ďalšie konanie aktuálna. V zmysle § 2 ods. 1 Tr. zák. by sa pri rozhodovaní v novom konaní použilo výhodnejšie medzitýmne znenie zákona (po strate účinnosti slov za bodkočiarkou v § 41 ods. 2 Tr. zák.), aj keby do okamihu takého rozhodovania došlo ku zmene dotknutého ustanovenia zákonodarcom podľa článku 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v súlade s právnym názorom ústavného súdu, avšak v neprospech páchatel'a oproti zneniu účinnému od 21. decembra 2012 (použil by sa zákon v znení najvýhodnejšom pre páchatel'a).

Preto najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por. Je totiž zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania, konkrétne dotknutým dovolaním uplatnený dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., resp. jeho použitie na základe chyby pri rozhodovaní by v novom konaní nemohlo viesť ku jej náprave.

Dovolanie nemožno považovať za dôvodné, ak by ním namietané a dovolacím súdom zistené porušenie zákona nemohlo viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia. Dovolanie by v takom prípade v konečnom dôsledku nemohlo úspešne splniť ním sledovaný účel nápravy, ani ak by mu dovolací súd vyhovel, čím by stratilo procesnú povahu opravného prostriedku. Preto dovolací súd také dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por. (uznesenie najvyššieho súdu z 5. júna 2012, sp. zn. 2 Tdo 24/2012, prijaté trestnoprávnym kolégiom najvyššieho súdu 10. decembra 2012 pod sp. zn. Tpj 76/2012 ako rozhodnutie určené na publikáciu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

47.

ROZHODNUTIE

I. Ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. a taktó musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.).

II. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, t.zn. nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

III. Pre možnosť posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany, ako okolností vylučujúcej protiprávnosť činu v dovolacom konaní, by zistený skutok musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiacie na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012).

Citovaným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Z.L. podané proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Martin z 30. januára 2012, sp. zn. 3 T 134/2010 bol obvinený Z.L. uznaný za vinného z prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

28. decembra 2009 v čase okolo 11.00 hod. v okrese M., v katastrálnom území obce L., v lokalite zvanej J.H., na A. lúke, kde sa nachádzali deviaty členovia Poľovníckeho združenia T.K., po predchádzajúcom verbálnom konflikte s poškodeným I.P., ktorému vulgárne nadával, tento chcel kopnúť do rozkroku, pričom ho I.P. dlaňou ruky odstrčil, načo obvinený vytiahol svoju legálne držanú krátku guľovú zbraň zn. ČZ Uherský Brod, typ ČZ 85, kaliber 9 mm luger, výr. č. X., ktorú mal v podpažnom puzdre, ktorú namieril na poškodeného a zakričal na neho „odjemem ťa“, čím u neho vzbudil dôvodnú obavu o jeho život.

Za to bol odsúdený podľa § 56 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 36 písm. i/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný peňažný trest vo výmere 500 € (päťsto Euro).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon úhrnného peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obvinenému stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. bol obvinenému uložený trest zákazu činnosti nosenia a držania akýchkoľvek strelných zbraní po dobu 3 (troch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote obvinený Z.L. odvolanie. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na jeho podklade rozsudkom zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil citovaný rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o uložení peňažného trestu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvinenému Z.L. uložil podľa § 360 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 56 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. i/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný peňažný trest vo výmere 500 € (päťsto Euro).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obvinenému stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal obvinený Z.L. prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý predpokladá, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a tiež aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por., vzťahujúceho sa na situáciu, keď v konaní o riadnom opravnom prostriedku neboli odstránené vytýkané pochybenia konania na súde prvého stupňa.

Dovolaateľ takmer identicky s podaným odvolaním aj v dovolaní argumentoval tým, že protiprávnosť jeho konania je vylúčená zistením, že konal v nutnej obrane. Pre taký záver svedčia skutkové zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, z ktorých však súd nie všetky vzal do úvahy, čo následne vyústilo do nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku. Nemožno súhlasiť s postupom súdu, pokiaľ považoval za vierohodné výpovede tej skupiny svedkov, z ktorých malo vyplynúť, že zo strany poškodeného I.P. nebol napadnutý. Napriek takémuto hodnoteniu ale súd pri rozhodovaní o treste prihliadol aj na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i/ Tr. zák., predpokladajúcu stav, že páchatel odvracal útok bez toho, aby boli splnené celkom podmienky nutnej obrany. V ďalšej časti dovolania obvinený podmienky tejto obrany bližšie rozobral v zmysle ustálenej judikatúry a ním uplatňovanej obhajoby, podľa ktorej brániacim sa bol on a útočníkom poškodený I.P. V týchto súvislostiach poukázal najmä na to, že nutná obrana je prípustná aj proti bagatelným útokom (napr. drobné postrčenia a pod.), že jej primeranosť mali súdy nižších stupňov posudzovať s prihliadnutím k subjektívnemu stavu osoby, ktorá útok odvracala a rovnako s ohľadom na subjektívne hľadisko mali riešiť otázku hrozby či trvania útoku. Právne hodnotenie zisteného skutku založené na tom, že jeho konanie spočívajúce v tom, že vytiahol na poškodeného zbraň v čase, keď žiadny útok na neho (obvineného) nehrozil, bolo celkom zjavne neprimerané a v hrubom rozpore s konaním poškodeného je nesprávne, pretože útok stále trval, resp. hrozil. Pritom na neprimeranosť jeho obrany nemožno usudzovať z toho, že použil zbraň, lebo ju použil okolnostiam primeraným spôsobom a síce tak, že pištoľou na poškodeného mieril. Čo sa týka okolnosti miesta útoku podľa dovolateľa by teoreticky malo platiť, že ak na mieste útoku sú ľudia naklonení útočníkovi, trebárs jeho kamaráti, tým je útok nebezpečnejší a tým razantnejšia obrana je proti nemu prípustná. Za predpokladu správneho záveru súdov, že neboli splnené všetky podmienky nutnej obrany je alternatívne toho názoru, že jeho konanie malo byť posúdené ako konanie v tzv. putatívnej obrane v zmysle § 25 ods. 4 Tr. zák., ktorá sa riadi zásadami o skutkovom omyle s dôsledkom úplnej beztretnosti páchatel'a v prípade, že absentuje jeho zavinenie vo vzťahu k mylnému hodnoteniu okolnosti, že tu útok je, prípadne jeho maximálnej trestnej zodpovednosti za nedbanlivostný trestný čin, ak omyl páchatel'a spočíva v jeho nedbanlivosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ vyslovil názor, že nebola naplnená subjektívna stránka úmyselných prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Čo sa týka prečinu nebezpečného vyhrážania, obvinený ďalej uviedol, že pre naplnenie znakov tohto prečinu je podstatné zistenie, ako pociťoval ujmu ten, voči ktorému vyhrážka smerovala. V posudzovanom prípade subjektívne pocity poškodeného možno vyvodiť z jeho vyjadrení, ktoré uskutočnil v čase incidentu, ktorými svoje pocity manifestoval. Nie je preto možné stotožniť sa s hodnotením súdu, že vyjadrenia poškodeného I.P., ako on hodnotil situáciu v čase mierenia zbraňou na neho, nie sú dôležité. Je nesprávny záver súdov, že ním zvolený spôsob vyhrážok mohol vzbudiť v poškodenom dôvodnú obavu o život a zdravie. Citujúc judikatúru obvinený v tejto spojitosti uviedol, že pri posudzovaní vyhrážky smrťou, ťažkou ujmou na zdraví alebo inou ťažkou ujmou je dôležité posúdiť, aké konkrétne vyhrážky páchatel' použil, ako sa pri tom celkovo správal, či nechytal do ruky nejaké predmety a nenaznačoval tak úmysel uskutočniť svoje hrozby alebo či nešlo len o hrozby, ktoré neboli myslené vážne. V posudzovanom prípade z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v okamihu, keď už videl, že útok na jeho osobu netrvá, zbraň uschoval do puzdra. V zmysle ustáleného výkladu o vyhrážku nejde ani v tých prípadoch, keď človek v bežnom hneve alebo v inej komunikácii použije z hľadiska slovného vyhrážku, ale z celého kontextu je jasné, že prejav nebol myslený tak, že sa má realizovať ani tak, že by chcel v adresátovi tohto prejavu vyvolať skutočnú obavu z možnosti realizácie tejto vyhrážky.

Obvinený ďalej uviedol, že chybné hmotnoprávne posúdenie skutku napáda preto, že zo skutkových zistení súdu nevyplýva, že poškodený I.P. skutočne pociťoval obavu o svoj život alebo zdravie, lebo z jeho konania nebol zrejмый úmysel hrozby realizovať. Z týchto zistení nevyplýva spoľahlivý a preskúmateľný záver, že tvrdenia poškodeného I.P. o jeho strachu sú pravdivé. Podľa jeho názoru tak neboli naplnené znaky skutkovej podstaty nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. Čo sa týka náznavu kopnutia

a vyťahnutie zbrane súdy nesprávne posúdili ako napadnutie v zmysle § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v dôsledku čoho jeho konanie nesprávne posúdili aj ako prečin výtržníctva.

Z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 bol porušený zákon v ustanovení § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 25 Tr. zák., § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v neprospech obvineného Z.L., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil, súčasne aby zrušil v celom rozsahu aj rozsudok Okresného súdu Martin z 30. januára 2012, sp. zn. 3 T 134/2010 a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Martin prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) po tom, ako využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v danom prípade odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por.) s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por., s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2/ tohto ustanovenia a v zákonnej lehote podľa § 370 ods. 1 Tr. por. Zároveň ale dovolací súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., pričom ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. uvedené v dovolaní nemožno ako samostatný dôvod dovolania uplatňovať. Toto ustanovenie len v nadväznosti na ustanovenia § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti alebo odvolaní). Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Tr. por. a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, 2 Tr. por.).

Z uvedeného vyplýva, že eventuálne chyby konania mohol dovolací súd posudzovať len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý obvinený Z.L. v podanom mimoriadnom prostriedku uplatnil a ktorým dôvodom bol dovolací súd podľa § 385 ods. 1 Tr. por. viazaný.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. predpokladá výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení.

Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou), t. j. nie je prípustné namietať, že skutok tak ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda výlučne slúži k náprave hmotnoprávnych väd.

Uvedené zásady síce v úvode svojho dovolania uvádza aj obvinený, ovšem v ďalšej časti ich zjavne opustil, keď na základe nestotožnenia sa s hodnotením vykonaných dôkazov okresným a krajským súdom a ich vlastného hodnotenia robí také skutkové uzávery, ktoré by boli subsumovateľné pod kritériá nutnej obrany podľa § 25 Tr. zák., resp. aspoň tzv. domnej (putatívnej) obrany podľa odseku 4 ustanovenia § 25 Tr. zák., vedúce v konečnom dôsledku k vylúčeniu jeho trestnej zodpovednosti vôbec.

Z hľadiska možnosti posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany ako okolností vylučujúcich protiprávnosť činu treba uviesť, že zistený skutok by musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiacie na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali.

Ustálený skutok v prvostupňovom rozsudku, ktorý nebol žiadnym spôsobom modifikovaný rozsudkom krajského súdu však nedáva žiadnu možnosť uvažovať o konaní obvineného Z.L. ako o konaní v nutnej obrane

alebo v putatívnej obrane, podstatu ktorých inštitútov obvinený prostredníctvom obhajcu obšírne a v súlade s publikovanou judikatúrou rozvádza.

Obvinený celkom zreteľne vyslovuje nesúhlas s vyhodnotením vykonaných dôkazov (najmä svojich výpovedí, výpovedí svojho syna M.L. a predložených lekárskeho správ o utrpených zraneniach), čo možno považovať v spojitosti s obhajobou obvineného, že konal v nutnej obrane za výtku nesprávneho zistenia skutkového stavu v podstatných okolnostiach. Uvedená skutočnosť ale predstavuje samostatný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý obvinený uplatniť nemôže, lebo právo podať dovolanie z tohto dôvodu je zverené výlučne ministrovi spravodlivosti. Vzhľadom k tomu a k spomenutej viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom pri použití dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. neprichádza do úvahy ďalej sa zaoberať existenciou alebo neexistenciou spomenutej okolnosti, ktorá podľa Trestného zákona vylučuje protiprávnosť činu a teda aj jeho trestnosť.

Zistený skutok obvineného bol v súlade so zákonom právne posúdený ako jednočinný súbeh prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pričom je neopodstatnené tvrdenie obvineného, že popis skutku obsahovo nevyjadruje naplnenie všetkých zákonných znakov skutkových podstát označených trestných činov, zvlášť tej okolnosti, či poškodený I.P. v dôsledku jeho konania skutočne pociťoval obavu o jeho život alebo zdravie, keďže táto podstatná okolnosť tvoriaca súčasť objektívnej stránky prečinu nebezpečného vyhrážania je výslovne obsiahnutá v závere ustáleného skutku súdom prvého stupňa tak, že obvinený namierením krátkej guľovej zbrane na poškodeného za súčasného slovného doprodu „odjebem ťa“ vzbudil u poškodeného dôvodnú obavu o jeho život.

Okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu skutku a najmä jeho spôsob vykonania, keď hrozba usmrtenia poškodeného bola demonštrovaná mierením strelnou zbraňou na neho neumožňuje prijať záver, že závažnosť činu obvineného je nepatrná, a preto vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 2 Tr. zák. jeho konanie nie je prečinní, z ktorých bol uznaný za vinného.

48.

ROZHODNUTIE

I. Za využitie práva podať odvolanie proti rozsudku treba považovať iba situáciu, keď odvolací súd môže v dôsledku tohto riadneho oprávneho prostriedku uplatniť svoje oprávnenie podľa § 319 Tr. por. alebo podľa § 316 ods. 3 Tr. por. alebo rovnaké oprávnenie podľa § 321 Tr. por. s následným postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. alebo podľa odseku 3 tohto ustanovenia po uplatnení prieskumnej povinnosti podľa § 317 Tr. por. Sem však nepatria prípady zamietnutia odvolania z formálnych dôvodov podľa § 316 ods. 1 Tr. por., kedy odvolací súd nemôže preskúmať napadnuté rozhodnutie, ani konanie, ktoré mu predchádzalo a jeho prieskumná povinnosť môže byť zameraná výlučne len na to, či existuje niektorý z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, ktorý bez ďalšieho znamená zamietnutie odvolania.

II. Podanie urobené oprávnenými osobami uvedenými v § 369 ods. 2 písm. b/ a ods. 5 Tr. por., ktoré má obsahové náležitosti dovolania podľa § 374 Tr. por. treba vzhľadom na ustanovenie § 382 písm. d/ Tr. por. považovať za dovolanie, aj keď nebolo urobené prostredníctvom obhajcu. To umožňuje späťvzatie aj takého dovolania výslovným vyhlásením osoby, ktorá ho podala.

III. Späťvzatie dovolania a jeho vzatie na vedomie uznesením predsedu senátu dovolacieho súdu alebo predsedu senátu súdu prvého stupňa v situácii, keď ešte vec nebola predložená dovolaciemu súdu, má rovnaký účinok ako späťvzatie odvolania, t.j. vytvára prekážku vecného prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo na základe opätovne podaného dovolania tou istou oprávnenou osobou, ktoré v takom prípade musí byť odmietnuté z formálnych dôvodov (§ 382 písm. b/ Tr. por. per analogiam).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. februára 2013, sp. zn. 2 Tdo 4/2013).

Vyššie uvedeným uznesením najvyšší súd podľa § 382 písm. b/ Tr. por. per analógiám dovolanie obvineného M.S. podané proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. mája 2012, sp. zn. 2 To 38/2012, odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 7. februára 2011, sp. zn. 34 T 53/2008 bol obvinený M.S. uznaný za vinného v bode 1/ z prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a v bodoch 2/ a 3/ z pokračovacieho prečinu krádeže, čiastočne v spolupáchateľstve podľa § 20, § 212 ods. 1, 2, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. a z prečinu neoprávneného vyrobienia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty v spolupáchateľstve podľa § 20, § 219 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ – dňa 28. apríla 2008 v presne nezistenom čase asi o 8.30 hod. v Ústave na výkon väzby v Žiline nachádzajúcom sa v Žiline na ulici Hlboká cesta číslo 21, v čakárni určenej pre návštevy, slovné urážal príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, po otvorení mrežových dverí s týmito začal udierať o stenu a poškodil ich, následne fyzicky zaútočil na službukonajúceho príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže ppráp. M.M., ktorý ho vyzval, aby šiel do čakárne a to tak, že ho začal sácať a trhať za uniformu a keď sa ho pokúsil udrieť, M.M. sa úderu vyhol, následne obaja spadli na zem, kde vzájomne zápasili, čím M.S. spôsobil M.M. drobné zranenia, ktoré si vyžiadali jednorazové ošetrovanie bez pracovnej neschopnosti a M.S. upustil od konania po tom, čo boli proti nemu použité hmaty a chvaty.

2/ – dňa 23. apríla 2008 v presne nezistenom čase asi o 18.25 hod. v Ž. – T. na ulici Š. nezisteným predmetom rozbil sklenenú výplň ľavých predných dverí na tam odparkovanom osobnom motorovom vozidle ev. č. X. a následne zo stredového panela odcudzil koženú príručnú taštičku v hodnote 1.370,- Sk, v ktorej sa nachádzala pánska kožená peňaženka čiernej farby v hodnote 390,- Sk ako i osobné doklady R.M., 3 bankomatové karty, kópia živnostenského listu, doklad DIČ a finančná hotovosť 5.000,- Sk, plátaná peňaženka s logom Provident s finančnou hotovosťou 25.000,- Sk a doklady od osobného motorového vozidla, čím spôsobil R.M. škodu odcudzením vo výške 31.760,- Sk a škodu poškodením vozidla vo výške 2.455,- Sk, pričom uvedeného skutku sa dopustil napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1 T 155/2007, zo dňa 17. októbra 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť toho istého dňa, odsúdený okrem iného pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c/ Tr. zák.

3/ - dňa 2. mája 2008 v presne nezistenom čase asi o 12.10 hod. vo V. okr. Ž. v budove Správy národného parku Malá Fatra na ul. H. č. X. z neuzamknutej kancelárie po predchádzajúcej vzájomnej dohode M.V. z kabelky nachádzajúcej sa na stoličke odčudzil 2 kožené peňaženky, ktoré následne podal M.S., ktorý si ich ukryl za pás nohavíc, pričom v peňaženkách sa nachádzala finančná hotovosť 9.000,- Sk, kolok v hodnote 1.000,- Sk, osobné doklady a preukazy vystavené na meno Mgr. A.L. ako i platobná karta Maestro vydaná Istrobankou a.s. Bratislava k účtu číslo X., následne toho istého dňa spoločne vykonali z bankomatu nachádzajúceho sa na ulici O. v Ž. v čase o 12.40 hod. výber finančnej hotovosti v sume 20.000,- Sk a v čase o 12.47.52 hod. z bankomatu Slovenskej sporiteľne nachádzajúceho sa na ulici J. v Ž. vo výške 5.000,- Sk, z toho istého bankomatu na ulici O. sa neúspešne pokúsili v čase o 12.40.52 hod. vykonať výber hotovosti vo výške 20.000,- Sk a v čase o 12.48.37 hod. sa neúspešne pokúsili z bankomatu na ulici J. č. X. vykonať výber hotovosti vo výške 5.000,- Sk a následne odčudzenou platobnou kartou v čase o 13.05 hod. v P. okr. Ž. v predajni Jednota chceli vykonať platbu za nákup tovaru v hodnote 800,- Sk, čo sa im však nepodarilo, nakoľko v tom čase už platobná karta bola zablokovaná. Uvedeným konaním spôsobili Mgr. A.L. celkovú škodu vo výške 35.940,- Sk, pričom M.S. sa uvedeného skutku dopustil napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu v Žiline, sp. zn. 1 T 155/2007, zo dňa 17. októbra 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť toho istého dňa odsúdený, okrem iného za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a M.V. sa uvedeného skutku dopustil napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu v Žiline, sp. zn. 1 T 45/2007, zo dňa 25. apríla 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť toho istého dňa, okrem iného, odsúdený pre pokračovací prečin podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.

Za to bol obvinený M.S. odsúdený podľa § 219 ods. 1 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., § 36 písm. l/ Tr. zák., § 37 písm. h/, m/ Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 34 (tridsaťštyri) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol na výkon tohto trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste, ktorým bol obvinenému M.S. uložený právoplatným rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín z 28. júna 2009, sp. zn. 9 T 60/2009, trest odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia; výrok o treste uložený obvinenému M.S. trestným rozkazom Okresného súdu Čadca, sp. zn. 3 T 105/2010 z 28. septembra 2010, právoplatným 13. októbra 2010, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 rok so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Proti citovanému rozsudku, ktorým okrem M.S. bolo rozhodnuté aj o vine obvineného M.V. podali odvolanie obaja obvinení, t.j. M.V. a M.S. Ostatne uvedený obvinený tak urobil potom, ako sa na hlavnom pojednávaní 7. februára 2011 výslovne vzdal práva podať proti rozsudku odvolanie, pričom z možnosti podať uvedený opravný prostriedok zároveň vylúčil aj oprávnené osoby uvedené v § 308 ods. 2 Tr. por. V dôsledku uvedeného vzhľadom na ustanovenie § 183 ods. 1 písm. b/ bod 2/ Tr. por. rozsudok Okresného súdu Žilina vo vzťahu k obvinenému M.S. nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho vyhlásenia, t.j. 7. februára 2011, ako je to na tomto rozsudku správne vyznačené.

Zamietnutie odvolania obvineného M.S. rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 23. mája 2012, sp. zn. 2 To 38/2012 (táto forma rozhodnutia odvolacieho súdu musela byť použitá len v dôsledku nového rozhodovania odvolacieho súdu vo vzťahu k obvinenému M.V.) podľa § 316 ods. 1 Tr. por. (bez preskúmania prvostupňového rozsudku vo vzťahu k označenému obvinenému) predstavuje len rozhodnutie procesnej povahy nemajúceho vplyv na spomenutú právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku okresného súdu.

Proti označenému rozsudku Krajského súdu v Žiline a jemu predchádzajúcemu rozsudku Okresného súdu Žilina zo 7. februára 2011, sp. zn. 34 T 53/2008 podal obvinený M.S. 30. novembra 2012 prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g/, h/ a i/ Tr. por. Uviedol v ňom, že s výmerou trestu odňatia slobody súhlasil s vedomím, že v rámci súhrnného trestu bude zrušený aj výrok o treste vo veci 1 T 455/07 Okresného súdu Žilina, ako mu to bolo povedané na hlavnom pojednávaní 7. februára 2011, a preto sa aj vzdal práva podať odvolanie proti rozsudku. Až z doručenia rovnopisu písomného vyhotovenia rozsudku zistil, že sa tak nestalo. Keďže pre uvedené pochybenie bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., bol nútený podať riadny opravný prostriedok – odvolanie, aj keď sa predtým práva na odvolanie vzdal. Pokiaľ odvolací súd za tohto stavu zamietol jeho odvolanie bez splnenia prieskumnej

povinnosti podľa § 316 ods. 1 Tr. por., postupoval v rozpore so zákonom a došlo tak k naplneniu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h/ a i/ Tr. por.

Obvinený M.S. preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky označené rozhodnutia Okresného súdu Žilina a Krajského súdu v Žiline zrušil a aby okresnému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prejednať a rozhodnúť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že dovolanie podal obvinený M.S. síce v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (podmienka dovolania podľa § 373 ods. 1 Tr. por.) a s obsahovými náležitosťami uvedenými v § 374 ods. 1, 2 Tr. por., ovšem bez splnenia zákonnej podmienky uvedenej v § 372 ods. 1 Tr. por. veta prvá, teda bez využitia svojho zákonného práva podať riadny opravný prostriedok, o ktorom by bolo rozhodnuté, ktoré zistenie vylučuje vecný prieskum a je dôvodom odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. d/ Tr. por.

Za využitie práva podať riadny opravný prostriedok proti rozsudku, teda odvolanie, treba považovať iba situáciu, keď odvolací súd môže uplatniť svoje kasačné oprávnenie podľa § 316 ods. 3 Tr. por. alebo rovnaké oprávnenie podľa § 321 Tr. por. s následným postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. alebo podľa odseku 3 tohto ustanovenia po uplatnení prieskumnej povinnosti podľa § 317 Tr. por. Nepatria sem však prípady zamietnutia odvolania z formálnych dôvodov podľa § 316 ods. 1 Tr. por., v ktorých odvolací súd nemôže preskúmať napadnuté rozhodnutie, ani konanie mu predchádzajúce a jeho prieskumná povinnosť je zameraná výlučne len na to, či existuje niektorý z dôvodov v tomto ustanovení uvedený, ktorý bez ďalšieho znamená zamietnutie odvolania.

Okrem uvedenej prekážky brániacej skúmať dovolaciemu súdu uplatnené dovolacie dôvody, najvyšší súd zistil, že obvinený M.S. dovolanie prostredníctvom obhajcu podal po tom, ako predtým podané dovolanie vzal výslovne späť a toto späťvzatie dovolania bolo vzaté na vedomie uznesením predsedníčky senátu Okresného súdu Žilina.

Podanie obsahujúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vecne odôvodnený takmer zhodne ako v dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu, urobil obvinený M.S. osobným podaním doručeným 23. januára 2012 Okresnému súdu Žilina. Následne podaním z 2. februára 2012 požiadal o ustanovenie obhajcu a ďalším podaním doručeným Okresnému súdu Žilina 9. marca 2012 (č.l. 522) vzal podané dovolanie výslovne späť.

Predsedníčka senátu Okresného súdu Žilina uznesením z 12. marca 2012, sp. zn. 34 T 53/2008, podľa § 375 ods. 3 Tr. por. vzala na vedomie späťvzatie dovolania obvineným M.S.

Uvedené zistenie podľa názoru dovolacieho súdu predstavuje prednostný dôvod odmietnutia dovolania, než akým je dôvod založený na nespĺnení podmienky dovolania podľa § 372 Tr. por., pretože okrem konštatácie faktu, že ide o podanie dovolania po jeho skoršom späťvzataní, skúmanie iných podmienok potrebných pre správne rozhodnutie o podanom dovolaní neprichádza do úvahy.

V súvislosti so samotným spôsobom rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci dovolateľa M.S. treba uviesť nasledovné:

Podanie urobené oprávnenými osobami uvedenými v § 369 ods. 2 písm. b/ a ods. 5 Tr. por., majúce obsahové náležitosti dovolania podľa § 374 Tr. por. treba vzhľadom na ustanovenie § 382 písm. d/ Tr. por. považovať za dovolanie aj keď nebolo urobené prostredníctvom obhajcu.

Vzhľadom na to je možné späťvzatie aj takého dovolania výslovným vyhlásením osoby, ktorá ho podala.

Späťvzatie dovolania a jeho vzatie na vedomie uznesením predsedu senátu dovolacieho súdu alebo predsedu senátu súdu prvého stupňa (v situácii, keď ešte vec nebola predložená dovolaciemu súdu), má rovnaký účinok ako späťvzatie odvolania, t.j. vytvára prekážku vecného prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania mu predchádzajúceho na základe opätovne podaného dovolania, ktoré v takom prípade musí byť odmietnuté z formálnych dôvodov.

Keďže Trestný poriadok procesný postup pri naznačenej situácii bližšie neupravuje bolo potrebné použiť analógiu ustanovenia § 382 písm. b/ Tr. por. a podľa neho dovolanie obvineného M.S. odmietnuť.

49.

ROZHODNUTIE

Ak došlo k nariadeniu výkonu podmieneného trestu odňatia slobody uloženého skorším rozsudkom podľa § 50 ods. 4 alebo § 52 ods. 1 Tr. zák. predtým, ako bol uložený súhrnný trest, považuje sa tento trest, výkon ktorého bol pôvodne podmienne odložený, za nepodmienený. Z tohto vyplýva, že ak súd neupustí od uloženia súhrnného trestu (§ 44 Tr. zák.), uloží - v zmysle § 42 ods. 1, ods. 2 veta druhá Tr. zák. podľa zásad na uloženie úhrnného trestu prísnejší súhrnný trest odňatia slobody ako trest uložený skorším rozsudkom a jeho výkon podmienne neodloží podľa § 49, § 50 Tr. zák. prípadne podľa § 51, § 52 Tr. zák.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2013, sp. zn. 2 Tdo 68/2012).

Na základe dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti právoplatnému trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava V z 9. februára 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, najvyšší súd rozhodol, že napadnutým rozhodnutím, v spojení s právoplatným opravným uznesením uvedeného súdu prvého stupňa zo 14. marca 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, bol výrokom o uložení súhrnného trestu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 42 ods. 2 Tr. zák. v prospech obvineného ml. L.F. Napadnutý trestný rozkaz, v spojení s právoplatným opravným uznesením zrušil vo výroku o treste. Zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Okresnému súdu Bratislava V prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 9. februára 2012, sp. zn. 2 T 6/2012 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 14. marca 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. apríla 2012 bol obvinený ml. L.F. uznaný za vinného z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 5. marca 2010 v čase od 16,20 hod. do 16,30 hod. v B. na P. ceste č. v OC C. Slovensko odcudzil 1 ks plyšovú hračku v hodnote 7,89 Eur a 1 ks 0,7 l fľašu zn. Kopaničiarska Slivka tým spôsobom, že bez zaplatenia prešiel cez pokladničnú zónu, kde bol zadržaný pracovníkom bezpečnostnej služby, tovar bol nepoškodený vrátený do predajne, v prípade odcudzenia tovaru by vznikla škoda poškodenej spoločnosti C. Slovensko R.V.S., a.s. so sídlom P. cesta č. B. škoda krádežou vo výške 13,78 Eur,

a tohto skutku sa dopustil po tom, čo mu bol dňa 27. júla 2009 Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Bratislava V, Obvodného oddelenia Policajného zboru Petržalka - juh uložená bloková pokuta pod číslom AB X. vo výške 15.- Eur za spáchanie priestupku proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona číslo 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Za to bol odsúdený podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 117 ods. 1, § 36 písm. l/, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 576/2010 Z.z. podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 119 ods. 1 Tr. zák. bol obvinenému výkon tohto trestu podmienne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste v právoplatnom trestnom rozkaze Okresného súdu Bratislava V zo 4. augusta 2010, sp. zn. 3 T 58/2010, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti citovanému právoplatnému trestnému rozkazu z 9. februára 2012 podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky na podnet podpredsedu Okresného súdu Bratislava V dovolanie v neprospech obvineného ml. L.F. z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. predpokladajúceho, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Podľa názoru dovolateľa je uplatnený dovolací dôvod naplnený v jeho druhej alternatíve (nesprávna aplikácia iného hmotnoprávneho ustanovenia) tým, že pri ukladaní súhrnného trestu došlo k porušeniu zákona

v prospech obvineného ml. L.F. v ustanovení § 42 ods. 2 Tr. zák., podľa ktorého súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom.

Právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V zo 4. augusta 2010, sp. zn. 3 T 58/2010, bol síce obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere dva mesiace s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní jeden rok, ovšem ku dňu vydania (9. februára 2012) resp. doručenia teraz dovolaním napadnutého trestného rozkazu obvinenému (16. februára 2012), uznesením Okresného súdu Bratislava V z 29. novembra 2011, sp. zn. 3 T 58/2010, právoplatným v ten istý deň, bolo rozhodnuté, že obvinený sa v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vo výmere dva mesiace vykoná so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ku dňu vydania trestného rozkazu vo veci obvineného ml. L.F., vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 2 T 6/2012, bol teda obvinenému uložený vo veci 3 T 58/2010 tohto istého súdu nepodmienečný trest odňatia slobody. Pretože podmienený trest odňatia slobody možno považovať za miernejší trest v porovnaní s nepodmienečným trestom odňatia slobody, ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. zák. bránilo vo veci 2 T 6/2012 uloženie súhrnného trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu a pri správnom použití zákona mal byť obvinenému uložený súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody.

Z uvedených dôvodov minister spravodlivosti Slovenskej republiky navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 9. februára 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, v spojení s opravným uznesením toho istého súdu zo 14. marca 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, bol vo výroku o treste porušený zákon v ustanovení § 119 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného ml. L.F., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý trestný rozkaz v spojení s opravným uznesením zrušil vo výroku o treste, zároveň aby zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušenú časť trestného rozkazu obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Bratislava V prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že napadnutým trestným rozkazom nedošlo k porušeniu § 42 ods. 2 Tr. zák., pretože samotná skutočnosť, že došlo k nariadeniu predchádzajúceho podmienne odloženého trestu odňatia slobody ešte predtým ako bol uložený súhrnný trest neznamená, že obvinenému bol predchádzajúcim rozsudkom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. V posudzovanej veci uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 29. novembra 2011, sp. zn. 3 T 58/2010, o nariadení výkonu podmienne odloženého trestu je nepochybne len uznesením obsahovo nadväzujúcim na trestný rozkaz a nemožno ho zamieňať s ním samotným (s rozhodnutím o uložení trestu). Spomenuté uznesenie preto bolo správne zrušené zároveň so zrušením výroku o treste trestného rozkazu vo veci 3 T 58/2010. Generálny prokurátor ďalej uviedol, že obvinený pri ukladaní súhrnného trestu musí byť zásadne v rovnakej situácii ako pri ukladaní úhrnného trestu. Pokiaľ by súd v predmetnej trestnej veci rozhodoval o obidvoch zbíhajúcich sa trestných činoch obvineného naraz v jednom konaní, určite by mu neuložil nepodmienečný trest odňatia slobody, pretože neboli na to splnené zákonné podmienky.

Podľa názoru generálneho prokurátora k porušeniu zákona došlo iným rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V, a to uznesením z 27. apríla 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, ktorým bolo v rozpore s ustanovením § 50 ods. 3 Tr. por. rozhodnuté o započítaní skúšobnej doby podmieneného odsúdenia do skúšobnej doby určenej pri uložení súhrnného trestu vo veci 2 T 6/2012. Keďže uvedené uznesenie dovolaním napadnuté nebolo a právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V z 9. februára 2012, sp. zn. 2 T 6/2012, zákon porušený nebol, generálny prokurátor navrhol dovolanie ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Zástupca generálneho prokurátora na verejnom zasadnutí uviedol, že sa celkom nestotožňuje s podaným písomným vyjadrením s tým, že rozhodnutie ponecháva na uváženie dovolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote podľa § 370 ods. 1 Tr. por., oprávneným subjektom uvedeným v § 369 ods. 1 Tr. por. s obsahovými náležitosťami v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a tiež to, že sú dané dôvody dovolania. V nadväznosti na toto zistenie určil termín verejného zasadnutia na ktorom podľa § 384 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého trestného rozkazu, proti ktorému minister spravodlivosti podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, súvisiaceho s preskúmaným výrokom napadnutého rozhodnutia so zameraním na uplatnený dovolací dôvod a zistil, že výrokom o súhrnom treste odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu bol porušený zákon v prospech obvineného ml. L.F.

v ustanovení § 42 ods. 2 Tr. zák., ktoré bolo nesprávne samosudkyňou prvostupňového súdu aplikované a nie v ustanovení § 119 ods. 1 Tr. zák., na ktoré poukazuje dovolateľ. Uvedený rozdielny záver dovolacieho súdu však nič nemení na správnosti názoru ministra spravodlivosti, že pôvodne podmienený trest odňatia slobody uložený obvinenému vo veci Okresného súdu Bratislava V, 3 T 58/2010, bolo treba v čase ukladania súhrnného trestu odňatia slobody vo veci 2 T 6/2012 považovať za nepodmienečný trest odňatia slobody so zreteľom na právoplatné uznesenie vo veci 3 T 58/2010 z 29. novembra 2011, ktorým bolo vyslovené, že obvinený sa v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vo výmere dva mesiace vykoná so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ostatne citované uznesenie nie je len rozhodnutím obsahovo nadväzujúcim na výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Bratislava V zo 4. augusta 2010, sp. zn. 3 T 58/2010, ako sa mylne domnieva generálny prokurátor v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu, ale tvorí súčasť výroku o treste pôvodného rozhodnutia. Podmienečné odsúdenie nie je osobitným druhom trestu. Predstavuje iba modalitu trestu odňatia slobody, ktorého výkon zatiaľ nie je realizovaný a ku ktorému za splnenia zákonom stanovených podmienok nemusí dôjsť. Pokiaľ súd rozhodne, že obvinený sa v skúšobnej dobe neosvedčil, zároveň s rozhodnutím, že trest odňatia slobody sa vykoná, rozhodne aj o spôsobe výkonu tohto trestu. Ide o výrok, ktorý je v rozsudku spojený s rozhodovaním o uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorý trest bez tohto súvisiaceho výroku by nebol vykonateľný.

Rozhodovanie o ukladaní súhrnného trestu nie je v súvislosti so zmenou právne významných okolností retrospektívne pri posúdení, či predchádzajúce odsúdenie právne existuje (§ 42 ods. 3 Tr. zák.) a vzhľadom na právnu povahu trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu (ktorý nie je podmieneným odsúdením) ani nemôže byť pri posúdení prísnosti predchádzajúceho odsúdenia (§ 42 ods. 2 veta druhá Tr. zák.) v otázke podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Pri ukladaní súhrnného trestu sa trest odňatia slobody uložený skorším rozsudkom posudzuje podľa právneho stavu tohto trestu v čase aktuálneho rozhodovania.

Ak došlo k nariadeniu nepodmienečného trestu odňatia slobody uloženého skorším rozsudkom podľa § 50 ods. 4 alebo § 52 ods. 1 Tr. zák. predtým ako bol uložený súhrnný trest, považuje sa tento trest za nepodmienečný. Z tohto vyplýva, že ak súd neupustí od uloženia súhrnného trestu (§ 44 Tr. zák.) uloží v zmysle § 42 ods. 1, ods. 2 veta druhá Tr. zák. podľa zásad na uloženie úhrnného trestu vyšší súhrnný trest odňatia slobody ako trest uložený skorším rozsudkom a jeho výkon podmienne neodloží podľa § 49, § 50 Tr. zák. prípadne podľa § 51, § 52 Tr. zák.

Uvedené závery nijako nespochybňujú to, že obvinený má byť pri ukladaní súhrnného trestu zásadne v rovnakom postavení ako pri ukladaní úhrnného trestu. V posudzovanej veci to znamená, že obvinený by v dôsledku spáchania nového úmyselného trestného činu v skúšobnej dobe musel vykonať nariadený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý mu mal byť v predmetnej veci uložený ako súhrnný pri správnej aplikácii zákona.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v prospech obvineného ml. L.F., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý trestný rozkaz v chybnjej časti zrušil, zároveň zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušenú časť napadnutého rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Bratislava V prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol pri rešpektovaní vysloveného právneho názoru (§ 391 ods. 1 Tr. por.).

50.

ROZHODNUTIE

Za dostatočné ospravedlnenie neúčasti na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. nemožno považovať len samotnú skutočnosť, že obhajca v inej veci neskôr prevzal upovedomenie o termíne hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia určeného na rovnaký deň.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2013, sp. zn. 2 Tost 1/2013).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyššie citovaným uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol sťažnosť obhajcu JUDr. M.G. podanú proti uzneseniu predsedu senátu najvyššieho súdu z 3. decembra 2012, sp. zn. 5 To 10/2012, o uložení poriadkovej pokuty obhajcovi.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predseda senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napadnutým uznesením podľa § 70 ods. 1 Tr. por. uložil JUDr. M.G., obhajcovi obžalovaného P.K., ktorý bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 26. júla 2012, sp. zn. BB – 3 T 17/2012, uznaný za vineného z obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchateľstvom v štádiu pokusu podľa § 20 ods. 1, § 14 ods. 1, § 221 ods. 1 ods. 4 písm. a/ Tr. zák., poriadkovú pokutu vo výške 200 eur.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podal sťažnosť obhajca JUDr. M.G. V písomných dôvodoch svojej sťažnosti poukázal na to, že v predmetnej veci sa na verejné zasadnutie najvyššieho súdu, ktoré sa malo konať 14. novembra 2012 riadne ospravedlnil z dôvodu kolízie pojednávaní. V tom čase sa zúčastnil na pojednávaní Okresného súdu Bratislava II, č. k. 5 T 89/2012, pretože táto vec bola už raz odročená z jeho viny.

Ďalej uviedol, že si je vedomý, že v konaní pred najvyšším súdom išlo o nutnú obhajobu, ale uprednostnil konanie pred okresným súdom, pretože nechcel zbytočne „prehnať“ dvoch obžalovaných a asi štyroch svedkov. Nekonal teda s úmyslom mariť pojednávanie, pričom poukazuje na doterajší plynulý priebeh konania ako v jeho prípravnej fáze, tak aj na hlavnom pojednávaní pred špecializovaným trestným súdom.

Uloženie poriadkovej pokuty považuje preto za mimoriadne prísne a žiada, aby najvyšší súd ako súd sťažnostný napadnuté uznesenie zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. na podklade takto uvedenej sťažnosti preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť obhajcu obžalovaného JUDr. M.G. nie je dôvodná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu trestného spisu zistil, že termín verejného zasadnutia o odvolaní obžalovaného P.K. najvyšší súd určil 9. októbra 2012 na 29. novembra 2012. Z doručeny založenej v spise je tiež preukázateľné, že obhajca prevzal upovedomenie o konaní verejného zasadnutia v uvedenom termíne už 15. októbra 2012.

Z podania obhajcu založeného v spise a doručeného najvyššiemu súdu 22. novembra 2012 je zrejmé, že JUDr. M.G. oznamuje najvyššiemu súdu, že verejného zasadnutia sa nemôže zúčastniť pre kolíziu s hlavným pojednávaním vedenom na Okresnom súde Bratislava II, ktoré v minulosti už raz zmaril.

Podľa § 70 ods. 1 Tr. por. kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo, alebo kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz, alebo nevyhovie výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona, toho môže sudca a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt potrestať poriadkovou pokutou do 1650 eur; ak ide o právnickú osobu, až do 16 590 eur. Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty musia byť dotknuté osoby vopred upozornené.

Podľa § 37 ods.1 písm. c/ Tr. por. po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine.

Podľa § 293 ods. 9 veta prvá Tr. por. v prípadoch povinnej obhajoby verejné zasadnutie nemožno konať bez prítomnosti obhajcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že za príkaz daný obhajcovi podľa § 70 ods. 1 Tr. por. je potrebné považovať bez akýchkoľvek pochybností aj riadne a včasné upovedomenie obhajcu o termíne verejného zasadnutia vo veci, v ktorej ide o prípad nutnej obhajoby.

Z obsahu spisového materiálu je bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obhajca JUDr. M.G. bol o termíne verejného zasadnutia upovedomený riadne a včas, t. j. už 15. októbra 2012, kedy upovedomenie prevzal.

Upovedomenie o hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Bratislava II, ktoré bolo určené na 29. novembra 2012 obhajca prevzal až 14. novembra 2012.

Z uvedeného je potom zrejmé, že obhajca JUDr. M.G. v čase prevzatia upovedomenia na verejné zasadnutie najvyššieho súdu, ktorého termín bol stanovený na 29. novembra 2012 nemal žiadnu prekážku, pre ktorú by sa nemohol konania zúčastniť, a teda pre ktorú by sa mohol dôvodne ospravedlniť z jeho účasti. Táto tzv. prekážka mu vznikla až 14. novembra 2012, teda až mesiac potom, ako bol informovaný o termíne verejného zasadnutia najvyššieho súdu. Napriek tomu nerešpektoval príkaz najvyššieho súdu, a preto jeho ospravedlnenie nemožno považovať za riadne, tak ako to má na mysli ust. § 70 ods. 1 Tr. por.

Nie je totiž možné považovať za riadne ospravedlnenie sa z účasti na hlavnom pojednávaní, alebo verejnom zasadnutí len skutočnosť, že obhajca v inej trestnej veci prevzal upovedomenie o hlavnom pojednávaní, alebo verejnom zasadnutí neskôr. V takomto prípade by totiž došlo k celkom neodôvodnenému a svojvoľnému zmareniu úkonov trestného konania, ktoré boli určené skôr a zároveň by bol vytvorený priestor pre svojvoľný výber účasti obhajcu na hlavnom pojednávaní, alebo verejnom zasadnutí nie podľa potrieb súdu (ktoré musia byť pre ich riadne fungovanie prioritné), ale len a len podľa vlastného uváženia obhajcu, čo je neprípustné.

Na tomto nemôže nič zmeniť ani argumentácia obhajcu, že vyhovel upovedomeniu Okresného súdu Bratislava II a zúčastnil sa tam 29. novembra 2012 na hlavnom pojednávaní, pretože predchádzajúce hlavné pojednávanie pred týmto súdom bolo zmarené z jeho viny. Záleží totiž len na obhajcovi a organizácii jeho práce, aby k zmareniu úkonov v trestnom konaní nedochádzalo a za ich zmarenie musí niesť aj plnú zodpovednosť. Preto takýto dôvod ako ospravedlnenie z účasti na verejnom zasadnutí správne nemohol byť akceptovaný predsedom konajúceho senátu najvyššieho súdu.

Preto aj podľa názoru sťažnostného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predseda odvolacieho senátu postupoval v súlade so zákonom keď obhajcovi JUDr. M.G. uložil podľa § 70 ods. 1 Tr. por. poriadkovú pokutu.

Rovnako postupoval správne aj pri stanovení jej výmery vo výške 200 eur, t. j. pri spodnej hranici možnej sadzby. Zohľadnil tak dôležitosť procesného úkonu, ktorý mal byť vykonaný - verejné zasadnutie - na ktorom malo byť rozhodnuté o odvolaní obžalovaného P.K., ktorý súhlasil s jeho vykonaním bez svojej prítomnosti. Zároveň predseda senátu zohľadnil, že v predmetnej trestnej veci išlo o prvú nedisciplinovanosť obhajcu a nutnosť odročenia verejného zasadnutia z dôvodu ním zavineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto o sťažnosti obhajcu JUDr. M.G. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

51.

ROZHODNUTIE

Pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.¹, námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Tr. zák. a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., ak použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto potup zakladala.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2012, sp. zn. 5 Tdo 72/2012).

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným uznesením z 22. novembra 2012, vyššie uvedenej spisovej značky, podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora SR proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 18. októbra 2011, sp. zn. 23 To 94/2011, odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica z 21. apríla 2011, sp. zn. 2 T 230/2010, bol obvinený M.K. uznaný za vinného zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 24. septembra 2009 v presne nezistenom čase po 19.00 hod. na presne nezistenom mieste v úseku medzi obcami D.K. a V. okres P., po predchádzajúcej telefonickej dohode zadovážil a predal F.T., za sumu asi 70,- Eur bielu kryštalickú látku v jednorazovej injekčnej striekačke, ktorú následne dňa 24. septembra 2009 o 22.30 hod. v B. F.T. dobrovoľne vydal vyšetrovateľovi Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Odboru justičnej polície v Žiline a následným znaleckým skúmaním bolo zistené, že v jednorazovej injekčnej striekačke sa nachádzalo 0,45 g metamfetamínu hydrochloridu, s obsahom bázy metamfetamínu 69,8 % hmotnostných s obsahom 314 mg čistej látky, ktoré množstvo zodpovedá najmenej 8 (osem) obvykle jednorazovým dávkam na použitie, pričom podľa zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch, v znení neskorších predpisov a jeho príloh, je metamfetamín zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len okresný súd) za to obvineného M.K. odsúdil podľa § 172 odsek 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

Proti tomuto rozsudku podala prokurátorka okresnej prokuratúry v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktoré smerovalo proti výroku o treste a bolo podané v neprospech obvineného M.K. V odvolaní argumentovala tým, že trest je nezákonný, uložený v rozpore so základnými zásadami pre ukládanie trestov, za súčasného nezákonného použitia ust. § 39 Tr. zák. Okresnému súdu vytýkala, že výrok o treste odôvodnil veľmi stroho a použitie § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. neodôvodnil vôbec. Zdôraznila, že obvinený M.K. sa ku skutku nepriznal, jeho spáchanie neolutoval, ani žiadnym spôsobom nepomáhal pri objasňovaní svojej trestnej činnosti a navyiac bol v minulosti päťkrát súdne trestaný, naposledy v roku 2005, ktorú okolnosť mal súd zohľadniť ako priťažujúcu. Prokurátorka v danom prípade zvýraznila dôležitosť represívnej stránky trestu, ako aj význam generálnej prevencie pri trestaní páchatel'ov drogovej trestnej činnosti, najmä tzv. dílerov drog.

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len krajský súd) uznesením z 18. októbra 2011, sp. zn. 23 To 94/2011, odvolanie prokurátorky okresnej prokuratúry podľa § 319 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) ako nedôvodné zamietol. V odôvodnení krajský súd uviedol, že rozsudok okresného súdu síce bol vo vzťahu k použitiu ust. § 39 ods. 1 odôvodnený skutočne len citáciou tohto paragrafu, avšak použitie tohto ustanovenia nebolo v tomto konkrétnom prípade vylúčené a samotná absencia zdôvodnenia sama o sebe nezakladala nezákonnosť výroku

¹ Pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR zo 14. júna 2010, č. Tpj 46/2010, publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 1/2011-5.

o treste. Nad rámec dôvodov okresného súdu krajský súd poukázal na to, že obvinený M.K. síce naplnil znaky predmetného drogového zločinu podľa § 172 ods. 1 Tr. zák., avšak z trestného spisu súčasne vyplýva, že „škodlivý účinok“ z hľadiska následného užitia drogy nenastal, pretože „kupujúci“ celé množstvo zakúpenej drogy prakticky obratom vydal vyšetrovateľovi. Taktiež množstvo 8 (osem) obvykle jednorazových dávok na použitie neprekračuje množstvo drogy, ktoré inak pri nepreukázaní objektívneho konania podľa § 172 ods. 1 písm. a/ až d/ Tr. zák. by zakladalo len prečin podľa § 172 ods. 2 Tr. zák., tzv. užívateľský drogový delikt. Uznesenie krajského súdu bolo doručené krajskej prokuratúre 2. novembra 2011.

Dňa 15. marca 2012 bolo okresnému súdu doručené dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len generálny prokurátor), ktoré podal proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu v neprospech obvineného M.K.

V dovolaní generálny prokurátor argumentoval tým, že uznesením krajského súdu, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol v ust. § 319 Tr. por. a v ust. § 39 ods. 1, § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. porušený zákon v prospech obvineného M.K., pretože napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, čím bol naplnený dôvod dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a obvinenému bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Generálny prokurátor v dovolaní sčasti zopakoval odvoláciu argumentáciu prokurátorky okresnej prokuratúry, ďalej v texte podrobil prísnej kritike vyššie spomínanú argumentáciu krajského súdu a následne zdôraznil potrebu správnej interpretácie ust. § 39 ods. 1 Tr. zák. z hľadiska jeho zmyslu a účelu. Podľa názoru generálneho prokurátora nebol v predmetnej veci produkovaný žiadny dôkaz v prospech obvineného M.K. umožňujúci vyvodiť záver o existencii čo len jediného mimoriadneho dôvodu spočívajúceho buď v okolnostiach prípadu alebo v pomeroch páchatel'a a vyslovil domnienku, že práve neexistencia zákonných dôvodov podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. bola zrejme príčinou, prečo ani okresný, ani krajský súd v odôvodnení svojich rozhodnutí neuviedli žiadnu relevantnú skutočnosť, ktorá by mohla v danej veci obstať ako dôvod pre mimoriadne zníženie trestu.

Z uvedených dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 18. októbra 2011, sp. zn. 23 To 94/2011, bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a § 39 ods. 1, § 172 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. v prospech obvineného M.K., aby postupom podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu a tiež predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica z 21. apríla 2011, sp. zn. 2 T 230/2010, vo výroku o treste a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Okresný súd v súlade s ust. § 376 Tr. por. vyzval obvineného M.K., aby sa k dovolaniu generálneho prokurátora vyjadril. Ten svoje právo nevyužil, keď sa k dovolaniu nevyjadril ani osobne, ani prostredníctvom súdom ustanovenej obhajkyne JUDr. E.G.

Spisový materiál Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 2 T 230/2010 spolu s dovolaním generálneho prokurátora bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky riadne predložený na rozhodnutie 6. novembra 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal predložený spisový materiál i dovolanie generálneho prokurátora a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por.), po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil, že dovolanie je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť, lebo je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež dovolací súd) úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zjavné, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú

koncipované podstatne užšie. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Naopak z ust. § 385 ods. 1 Tr. por. *expresis verbis* vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Platí tiež, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, teda ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Generálny prokurátor v posudzovanej trestnej veci uplatnil vo vzťahu k výroku o treste dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a písm. h/ Tr. por. V rámci oboch uplatnených dôvodov zhodne argumentoval v podstate tým, že v trestnej veci obvineného M.K. neboli splnené zákonné podmienky pre použitie ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa už viackrát v minulosti zaoberal otázkou, či nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Keďže v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu ohľadom tejto otázky dochádzalo k rozdielnym výkladom zákona, trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaujalo na zasadnutí konanom 14. júna 2010 zjednocujúce stanovisko sp. zn. Tpj 46/2010, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 1/2011 pod poradovým číslom 5.

Podľa uvedeného stanoviska sa hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu svojou povahou a významom primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť „pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste.

Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák., v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ust. § 39 Tr. zák. nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Toto stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zásadné nielen z hľadiska právneho záveru, že nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden dovolací dôvod, ale tiež z hľadiska vymedzenia vzájomného vzťahu medzi dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolací súd, posúdiac dovoláciu argumentáciu generálneho prokurátora, ktorou v rámci dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. namietal nespĺnenie podmienok pre použitie zmierňovacieho ust. §

39 Tr. zák. pri ukladaní trestu odňatia slobody obvinenému M.K., v kontexte právneho názoru vyplývajúceho z citovaného stanoviska, konštatuje, že ide o argumentáciu, ktorá svojim obsahom stojí zjavne mimo dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V tomto dovolacom konaní bolo potrebné ďalej posúdiť, či spomínaná argumentácia generálneho prokurátora napĺňa druhý z uplatnených dovolacích dôvodov, konkrétne dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Trestný poriadok vo vzťahu k výroku o treste upravuje dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h/; za prvé, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo za druhé, ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Tento dovolací dôvod sa týka iba tých druhov trestov, ktoré majú v Trestnom zákone odstupňovanú trestnú sadzbu. Trest je potom uložený mimo sadzbu tak pri nedôvodnom prekročení hornej hranice príslušnej trestnej sadzby, ako aj nezákonným prelomením jej dolnej hranice, pokiaľ je dolná hranica v zákone určená. Pod tento dôvod dovolania spadá aj nesprávna aplikácia ust. § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu. Môže ísť ale aj o prípady prekročenia hornej hranice sadzby, napr. pri ukladaní ďalšieho trestu podľa ust. § 43 Tr. zák.

Podľa § 172 ods. 1 Tr. zák., kto neoprávnené a/ vyrobí, b/ dovezie, vyvezie, prevezie alebo dá prepraviť, c/ kúpi, predá, vymení, zadováži, alebo d/ prechováva po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 3 písm. e/ Tr. zák., pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako šesť mesiacov, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody menej ako päť rokov.

Kým námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák. v zmysle citovaného stanoviska nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., tak námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Tr. zák. a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby evidentne obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Treba ale zdôrazniť, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu nemožno namietat' len samotnú neprímeranosť uloženého trestu.

Vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 39 Tr. zák. to potom znamená, že nemožno namietat', že konkrétny charakter súdom zistených okolností prípadu alebo pomerov páchatel'a nebol taký, ktorý by odôvodňoval zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu možno namietat' nesprávnosť použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. len za situácie, ak by zníženie trestu nebolo opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto postup mala zakladať.

V posudzovanej trestnej veci pochybenie okresného súdu spočívajúce v absencii akéhokoľvek zdôvodnenia aplikácie ust. § 39 ods. 1 Tr. zák. napravil krajský súd, ktorý zdieľajúc názor okresného súdu o potrebe aplikácie tohto ustanovenia doplnil chýbajúce dôvody argumentujúc tým, že obvinený M.K. síce naplnil znaky predmetného drogového zločinu podľa § 172 ods. 1 Tr. zák., avšak z trestného spisu súčasne vyplýva, že škodlivý účinok z hľadiska následného užívania drogy nenastal, pretože „kupujúci“ celé množstvo zakúpenej drogy prakticky obratom vydal vyšetrovateľovi a že množstvo 8 (osem) obvykle jednorazových dávok na použitie neprekračuje množstvo drogy, ktoré by inak pri nepreukázaní objektívneho konania podľa § 172 ods. 1 písm. a/ až d/ Tr. zák. zakladalo len prečin podľa § 171 ods. 2 Tr. zák., tzv. užívateľský drogový delikt. Krajský súd preto uzavrel, že trest uložený obvinenému M.K. je skôr mierny, nie však neprímeraný.

Z vyššie uvedeného je evidentné, že krajský súd dôvody pre mimoriadne zníženie trestu vyvodil z okolností prípadu a ich charakteru. Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. okolnosti prípadu v spojení s ďalšími podmienkami (použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania) môžu odôvodňovať takýto postup a v tomto konkrétnom prípade aj podľa názoru dovolacieho súdu odôvodňovali.

Podstatné v tomto smere ale zostáva, že vo vzťahu k aplikácii ust. § 39 Tr. zák. nemožno namietat', že konkrétny charakter súdom zistených okolností prípadu nebol taký, ktorý by odôvodňoval zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Námietky generálneho prokurátora s takýmto obsahom nenapĺňajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že použitie ust. § 39 ods. 1 Tr. zák. bolo v trestnej veci obvineného M.K. opreté o takú skutočnosť, ktorá zákonný dôvod pre takýto postup súdu zakladala a teda k namietanému porušeniu zákona v prospech obvineného nedošlo.

Len pre úplnosť treba uviesť, že obvinený M.K. bol právoplatne odsúdený za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, za ktorý mu bolo možné uložiť trest odňatia slobody v rozpätí od štyroch do desiatich rokov. Ak mu okresný súd za tento zločin s použitím cit. ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere dva roky a výkon tohto trestu mu zároveň podmiennečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní dva roky podľa § 49 ods. 1 písm. a/ a § 50 ods. 1 Tr. zák., tak mu evidentne uložil prípustný druh trestu (trest odňatia slobody je vždy prípustným druhom trestu – pozn. súdu) v rámci trestnej sadzby stanovenej v ust. § 39 ods. 3 písm. e/ Tr. zák., keďže v tomto prípade nesmel uložiť trest odňatia slobody kratší ako šesť mesiacov. Ani v tomto smere preto k porušeniu zákona v prospech obvineného M.K. nedošlo.

52.

ROZHODNUTIE

Pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti vedené snahou, aby osoba, ktorá by inak protiprávne nekonala, spáchala trestný čin.

Skrytou aktivitou polície je činnosť zameraná na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnuteľnom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a na minimalizáciu spôsobených škôd.

Kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie charakterizuje skutočnosť, že polícia neinicuje, t. j. neovplyvňuje u osoby vôľu spáchať trestný čin, ale takýmto zámerom vytvára u nej podmienky na dokonanie trestného činu, ktoré však nesmú byť výnimočné, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo sa páchatel' rozhodol spáchať trestný čin a preukázateľne urobil kroky k jeho spáchaniu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2012, sp. zn. 5 To 6/2012).

Na odvolanie obžalovaného Mgr. Š.M. proti rozsudku samosudcu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 4. júla 2012, sp. zn. BB – 4T 8/2012, najvyšší súd podľa § 321 ods. 1 písm. e/ ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu, peňažnom treste a treste zákazu činnosti. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného Mgr. Š.M. odsúdil podľa § 332 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 24 (dvadsať štyri) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 4 (štyri) roky. Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému uložil peňažný trest v sume 3.000,- (tritisíc) Eur a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by mohol byť výkon peňažného trestu úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa mu uložil aj trest zákazu činnosti, a to zamestnania v štátnej správe, verejnej správe a samospráve na dobu 4 (štyri) roky.

Z o d ô v o d n e n i a:

Samosudca Špecializovaného trestného súdu v Pezinku rozsudkom zo 4. mája 2012, sp. zn. BB – 4 T 8/2012, uznal obžalovaného Mgr. Š.M. za vinného z prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistených dňoch, od mesiaca august 2010 do konca januára 2011, inicioval viacero stretnutí s Mgr. S.R., generálnou riaditeľkou Sekcie sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorá je zodpovedná za prípravu legislatívnych návrhov a zmien v rámci prípravy novely Zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom a dôchodkovom sporení, na ktorých žiadal, aby do novely zákona boli zakomponované zmeny v súlade s predstavami a návrhmi, ktoré jej odovzdal v písomnej podobe a súčasne žiadal pracovnú verziu pripravovanej novely zákona, za čo jej dňa 12. októbra 2010, v čase od 09.35 h na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytol úplatok, darčekový poukaz na pobyt v Grand Hoteli Kempinski High Tatras vo Vysokých Tatrách pre dve osoby, na dve noci v hodnote 258,- € a následne po tom, ako mu začiatkom mesiaca január 2011 Mgr. S.R. poskytla pracovnú verziu novely zákona, tak jej prisľúbil poskytnutie úplatku vo výške najmenej 20.000,- €.

Samosudca špecializovaného trestného súdu ho za to odsúdil podľa § 333 ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 3 a § 36 písm. j/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. uložil peňažný trest vo výške 3.000,- (tritisíc) Eur a pre prípad, že by mohol byť výkon peňažného trestu úmyselne zmarený, podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. obžalovanému ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Nakoniec mu podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil aj trest zákazu činnosti, a to zamestnania v štátnej správe, verejnej správe a samospráve na dobu 4 (štyri) roky.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie, čo do výrokov o vine a treste, obžalovaný Mgr. Š.M., ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu v obsiahlom osobitnom písomnom podaní.

Vo vzťahu k výroku o vine obžalovaný Mgr. Š.M. argumentoval v podstate tým, že v posudzovanej veci

a/ neboli splnené zákonné podmienky začatia trestného stíhania;

b/ neboli splnené hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky ustanovenia agenta;

c/ ustanovená agentka prezentovaný skutkový dej úplne neprípustným spôsobom aktívne modelovala;

d/ nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku pričom uvedené námietky podrobne odôvodnil (str. 3-9) rozsudku najvyššieho súdu.

Pokiaľ ide o námietku uvedenú pod písmenom d/, obžalovaný Mgr. Š.M. zastával názor, že formulácia skutku uvedeného tak v obžalobe, ako aj v napadnutom rozsudku obsahuje dve čiastkové konania, pričom vzhľadom k tomu mal byť skutok právne posúdený ako pokračovací trestný čin, čomu nasvedčuje aj judikatúra Najvyššieho súdu ČSR (R 16/1988), podľa ktorej je opakované požadovanie, prijímanie a ponúkanie úplatku, pri splnení ďalších zákonných podmienok, pokračovacím trestným činom.

Vo vzťahu k výroku o treste obžalovaný Mgr. Š.M. argumentoval v podstate tým, že samosudca špecializovaného trestného súdu pri ukladaní trestu porušil

e/ princíp proporcionality pri ukladaní trestu,

f/ princíp kontradiktórnosti pri ukladaní trestu,

g/ princíp zákazu reformatio in peius,

h/ absencia akéhokoľvek odôvodnenia uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Z uvedených dôvodov sa obžalovaný Mgr. Š.M. podaným odvolaním prostredníctvom obhajcu domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací zrušil napadnutý rozsudok a sám vo veci rozhodol tak, že by ho spod obžaloby pre žalovaný skutok oslobodil, resp. aby vec vrátil samosudcovi špecializovaného trestného súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu obžalovaný Mgr. Š.M. v konečnom návrhu modifikoval svoje odvolanie tak, že sa domáhal iba zrušenia napadnutého rozsudku vo výroku o treste a uloženia trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom spolu s ďalšími trestami, keďže výrok o vine napadnutého rozsudku už nespochybňoval.

Podľa § 317 ods.1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolanie proti rozsudku samosudcu špecializovaného trestného súdu podala procesná strana na to oprávnená, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohla a urobila tak v lehote ustanovenej v zákone, pričom odvolanie obžalovaného Mgr. Š.M. je sčasti dôvodné.

Treba hneď úvodom uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výrokovej časti napadnutého rozsudku, že ho spáchal obžalovaný Mgr. Š.M. a že z jeho konania nastal tam uvedený následok.

Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky v otázke skutkových zistení v prevažnej miere odkazuje na dostatočne rozvedené dôvody rozsudku špecializovaného trestného súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil.

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu vyšetrovacieho a súdneho spisu dospel k záveru, že výrok o vine obžalovaného Mgr. Š.M. bol založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akejkoľvek pochybnosti vylučujú akúkoľvek inú alternatívu toho skutkového deja, ktorý bol na základe týchto dôkazov ustálený.

Pokiaľ ide o odvolacie námietky obžalovaného Mgr. Š.M. smerujúce čo do výroku o vine, Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo obžalovaného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obžalovaným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných procesnými stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo obžalovaného na spravodlivý proces.

V posudzovanom prípade samosudca špecializovaného trestného súdu napriek tomu, že obžalovaný Mgr. Š.M. svoju obhajobnú argumentáciu v konaní pred súdom prvého stupňa založil na tvrdeniach totožných s uplatnenými odvolacími námietkami, nedal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odpovede na tieto právne relevantné otázky, a to ani v rozsahu, ktorý by stručne a jasne objasnil právny základ rozhodnutia. Pre absenciu právne relevantnej argumentácie samosudcu špecializovaného trestného súdu odvolací senát 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaujal k vyššie uvedeným odvolacím námietkam obžalovaného Mgr. Š.M. tento právny záver uvedený na stranách 11-21 a z hľadiska relevantných k právnym vetám najmä uviedol:

Podľa § 117 ods. 1 Tr. por. na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov zločinov, korupcie, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti možno použiť agenta. Jeho použitie je prípustné len vtedy, ak odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov uvedených trestných činov by bolo iným spôsobom podstatne sťažené a získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.

Podľa § 117 ods. 2 Tr. por. konanie agenta musí byť v súlade s účelom tohto zákona a musí byť úmerné protiprávnosti konania, na odhaľovaní, zisťovaní alebo usvedčovaní ktorého sa zúčastňuje. Agent nesmie iniciatívne navádzať na spáchanie trestného činu; to neplatí, ak ide o korupciu verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa a zistené skutočnosti nasvedčujú, že páchatel' by spáchal taký trestný čin aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný.

Podľa § 30 ods. 3 Tr. zák. čin inak trestný uvedený v § 332 až 335 a v § 336 ods. 2 spáchaný na účely odhalenia trestného činu alebo zistenia páchatel'a trestného činu podľa § 326, § 328 až 331 alebo § 336 ods. 1 spôsobom ustanoveným v Trestnom poriadku nie je trestným činom.

Z vyššie uvedených ustanovení podľa názoru odvolacieho senátu 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva nasledovné:

- na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov všetkých trestných činov korupcie je možné použiť agenta;
- ustanovenie § 30 ods. 2 Tr. zák. sa viaže výlučne na druhú vetu ustanovenia § 117 ods. 2 Tr. por., ktorým sa liberalizuje aktívne konanie (tzv. provokácia) agenta, pokiaľ ide o korupciu verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa;
- ustanovenie § 30 ods. 3 Tr. zák. za beztrestné konanie považuje také konanie agenta, ktorým agent simuluje rôzne korupčné ponuky a skúša „myšlienky“ korumpovaného verejného činiteľa, resp. zahraničného verejného činiteľa a jeho cenu;
- aktívne konanie (tzv. provokácia) agenta je však vylúčené pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatel'ov trestného činu podplácania, pretože vo väčšine týchto prípadov by zo strany štátnej moci reprezentovanej

príslušným verejným činiteľom došlo k takému zásahu do skutkového deja, ktorý by vo svojej komplexnosti tvoril trestnú kvalifikáciu trestného činu;

- ustanovenie § 30 ods. 3 Tr. zák. nevyklučuje použitie agenta pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatel'ov trestného činu podplácania, pokiaľ by tento agent aktívne nekonal spôsobom uvedeným v ustanovení § 117 ods. 2 druhá veta Tr. por. (tzn. neuplatnil takú formu vplyvu, aby podnietil spáchanie trestného činu, ktorý by inak nebol spáchaný).

Pokiaľ ide o právny názor obžalovaného Mgr. Š.M. prezentovaného prostredníctvom jeho obhajcu, že v posudzovanej veci mohli ísť o policajnú provokáciu riadenú a realizovanú prostredníctvom ustanoveného agenta Mgr. S.R., keď „skutok mal umelo vytvorený dej a vznikol na základe činnosti orgánov činných v trestnom konaní prezentovanej konaní ustanovenej agentky Mgr. S.R., Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti u druhej osoby, ktorá by inak protiprávne nekonala.

Skrytá reakcia (aktivita) polície smie naproti tomu sledovať zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a minimalizácia spôsobených škôd.

Pokiaľ by však činnosť polície bola vedená len snahou, aby kontrolovaná osoba spáchala trestný čin, šlo by už o policajnú provokáciu trestného činu.

Za kľúčovú odlišnosť skrytej reakcie polície od policajnej provokácie sa považuje skutočnosť, že polícia neiniciuje, t. j. nevytvára u kontrolovanej osoby vôľu spáchať trestný čin, ale vytvára pre spáchanie trestného činu vhodné podmienky.

Tieto podmienky však nesmú byť nijako mimoriadne, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo páchatel' si osvojil úmysel spáchať trestný čin a preukázateľne spravil kroky k jeho spáchaniu.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu bolo zistené, že kpt. I.Č., operatívny pracovník Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Stred, Banská Bystrica dňa 10. septembra 2010 v zmysle čl. 24 Nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 53/2009 predložil podnet na trestné stíhanie, nakoľko v rámci operatívno-pátracej činnosti boli zistené skutočnosti odôvodňujúce postup orgánu činného v trestnom konaní v zmysle § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s tým, že podozrivou osobou bol najmä Mgr. Š.M., pričom k podanému podnetu pripojil zoznam dôkazov, a to úradný záznam z vykonanej operatívno-pátracej činnosti z 8. septembra 2010 spolu so získanými operatívnymi poznatkami, úradný záznam o požadovaní informácie podľa § 17a zák. č. 171/1993 Z. z., potvrdenie o zaistení veci podľa § 21 zák. č. 171/1993 Z. z., operatívne záznamy a lustrácie.

Z potvrdenia o zaistení veci zo dňa 8. septembra 2010 vyplýva, že podľa § 21 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. boli u Mgr. S.R. zaistené – 1 ks CD s nahrávkou pod označením REC0255, mailová správa z 3. septembra 2010, čas 10:39, mailová správa zo 6. septembra 2010, čas 14:25 a návrh zmien zákonov súvisiacich s dôchodkovými správcovskými spoločnosťami a akciami, pričom vyššie uvedené dôkazy dňa 13. septembra 2010 podľa § 92 Tr. por. prevzal vyšetrovateľ Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Stred, Banská Bystrica, čo potvrdzuje zápisnica o prevzatí zaistenej veci.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu bolo ďalej zistené, že Mgr. S.R. sa dňa 12. októbra 2010 o 13.30 hod. sama dostavila na Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti korupcii, Odbor boja proti korupcii Stred z dôvodu dobrovoľného vydania 1 ks obálky formátu A5 s logom Grand Hotel Kempinski bielej farby s obsahom 1 ks darčekový poukaz na pobyt v Grand Hoteli Kempinski High Tatras pre 2 osoby na dve noci vrátane raňajok a vstupu do Kempinski The Spa s platnosťou do 30. júna 2011, podpísaný generálnym manažérom G.R., ktorú jej v ten istý deň v kancelárii na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR v Bratislave o 9.35 hod. položil na kancelársky stôl zamestnanec ministerstva Mgr. Š.M. po tom, ako sa s ním dohodla na stretnutí v nasledujúcom týždni so slovami: „Tu máte zatiaľ taký malý darček, aby ste si oddýchlí“, pričom vzápätí Mgr. S.R. na výzvu vyšetrovateľ'a podľa § 89 ods. 1 Tr. por. vydala predmetnú obálku s vyššie uvedeným obsahom.

Následne vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Stred, Banská Bystrica uznesením z 12. októbra 2010, ČVS: PPZ-148/BPK-S-2010 podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začal trestné stíhanie pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.

V presne nezistených dňoch, od mesiaca august 2010 do súčasnej doby, osoba vystupujúca pod menom Mgr. Š.M., ako zástupca doposiaľ nestotožnených osôb zastupujúcich dôchodkové správcovské spoločnosti, resp. podielové fondy SR, najmenej v troch prípadoch na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR v Bratislave, inicioval stretnutie s Mgr. S.R., generálnou riaditeľkou sekcie sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia, ktorá je zodpovedná za prípravu legislatívnych návrhov a zmien v rámci prípravy novely Zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom a dôchodkovom sporení, na ktorých pod príslubom úplatku v nezistenej výške žiada, aby do novely tohto zákona boli zakomponované zmeny v súlade s predstavami a návrhmi zatiaľ nestotožnených zástupcov dôchodkových správcovských spoločností, resp. podielových fondov SR, pričom dňa 12. októbra 2010 v čase o 09.35 hod. pri stretnutí s Mgr. S.R. na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v kancelárii menovanej, po tom, ako sa dohodli na stretnutí mimo budovu uvedeného ministerstva, položil na stôl obálku s darčekom poukazom na pobyt v Grand Hoteli Kempinski High Tatras vo Vysokých Tatrách, pre dve osoby, na dve noci, vrátane Grand raňajok a vstupu do Kempinski The Spa s platnosťou do 30. júna 2011 so slovami asi v tom znení „Tu máte zatiaľ taký malý darček, aby ste si oddychli“ a v takomto konaní pokračuje aj naďalej.

Sudcovia pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, na základe dovtedy zabezpečených dôkazov svedčiacich o dôvodnom podozrení voči konkrétnym osobám z páchania trestnej činnosti korupčného charakteru na návrh špeciálneho prokurátora vydali po začatí trestného stíhania vo veci príkazy: na zabezpečenie informácií na základe ustanovení § 115 ods. 1 až 3 Tr. por., § 114 ods. 2, ods. 3 Tr. por., § 113 ods. 1, ods. 4 a 5 Tr. por. a § 117 ods. 1, ods. 3, ods. 7 Tr. por.

Odvolací senát 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zistil, že príslušnými sudcami pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu vydané príkazy na zabezpečenie informácií netrpeli žiadnou formálnou chybou, keďže ich výroky obsahovali všetky zákonom predpísané náležitosti a boli podrobne odôvodnené z hľadiska, či zásah do súkromia vyššie uvedených osôb je alebo nie je primeraný a nevyhnutný.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky potom dospel k záveru, že zo strany orgánov činných v prípravnom konaní nešlo v tejto veci o žiadnu svojvôľu, ale o legálny (v súlade s platnými právnymi predpismi), legitímny (týkal sa vymedzeného cieľa) a proporcionálny (primeraný, nevyhnutný a inými prostriedkami nedosiahnuteľný) zásah do súkromia obžalovaného Mgr. Š.M.

Odvolací senát 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky má za to, že orgány činné v prípravnom konaní v tomto posudzovanom prípade za účelom zistenia skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu a zabezpečenia dôkazov o jeho trestno-právne postihnuteľnom konaní vytvorili podmienky, ktoré boli v danej situácii obvyklé, pričom tieto nastali až potom, čo si obžalovaný Mgr. Š.M. preukázateľne osvojil úmysel trestný čin spáchať a preukázateľne spravil kroky k jeho spáchaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na zabezpečené zvukové záznamy považuje vyššie uvedený záver za preukázaný bez akejkoľvek pochybnosti, keďže v danom prípade ide o dôkaz (argumentum ad veritatem – objektívny), ktorý sprostredkováva slovné prejavy obžalovaného Mgr. Š.M., na podklade ktorých potom možno veľmi precízne posúdiť tak objektívnu ako aj subjektívnu stránku jeho konania.

Prisudzovať iný význam jeho slovným prejavom v týchto zvukových záznamoch aj v kontexte výpovedí svedkyne Mgr. S.R. ako aj iných nepriamych dôkazov na seba naviazujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich môže len samotný obžalovaný Mgr. Š.M. majúci právo brániť sa spôsobom, ktorý uzná za vhodný a samozrejme jeho zvolený obhajca, ale nikto iný, pokiaľ by nechcel prísť do rozporu s pravidlami logického úsudku a vyvodzovania.

Zo zabezpečených zvukových záznamov totiž bez akejkoľvek pochybnosti vyplýva, že v danom prípade neboli prostredníctvom ustanovenej agentky simulované rôzne korupčné ponuky a neboli skúšané „myšlienky“ korumpujúceho a jeho cena. V posudzovanej veci teda trestná zodpovednosť nebola posúvaná do štádia, ktoré nie je navonok prejavovým trestným činom, ale len vnútorným duševným stavom (samotný úmysel spáchať trestný čin sa netrešťa – cogitationis poenam nemo natur), ktorý sa však umelo, za použitia určitých operatívnych metód, objektivizuje.

Práve naopak tieto zvukové záznamy objektivizujú tvrdenia svedkyne Mgr. S.R. v tom smere, že to bol práve obžalovaný Mgr. Š.M., kto prišiel s ponukou „finančnej odmeny“ v súvislosti s prípravou legislatívnych návrhov a zmien v rámci novely zákona o starobnom a dôchodkovom sporení a kto iniciatívne určoval termíny a miesta stretnutí, výšku „splátok“ a okamih ich vyplatenia, mechanizmus ich krytia a rozdelenie úloh, pričom v tejto súvislosti rovnako odvolací senát 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemal žiadnu pochybnosť o tom, že celý tzv. skutkový dej s trestnoprávnymi následkami takpovediac vymyslel a zinscenoval práve obžalovaný Mgr. Š.M. a svedkyňa Mgr. S.R. sa tomuto skutkovému deju len podľa pokynov obžalovaného prispôsobila a ho plnila.

Orgány činné v prípravnom konaní vo vzťahu k obžalovanému Mgr. Š.M. teda neuplatnili takú formu vplyvu, aby podnietili spáchanie trestného činu, ktorý by inak nebol spáchaný, ale naopak uplatnili takú formu vplyvu, aby bol trestný čin odhalený, teda obmedzili svoj vplyv len na vyšetovanie trestnej činnosti pasívnym spôsobom (viď Ramanauskas proti Litve).

Odvolací senát 5 T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (bývalý odvolací senát 1 Toš) nadväzujúc kontinuálne na svoje predchádzajúce rozhodnutia v tzv. korupčných kauzách (a to či už išlo o prípad bývalého prednostu Krajského pozemkového úradu v Trnave - uznesenie NS SR z 13. decembra 2006, sp. zn. 1 Toš 23/2006, o prípad bývalého primátora v Čadci - uznesenie NS SR z 5. júna 2008, sp. zn. 1 Toš 16/2007, alebo o prípad bývalého sudcu Okresného súdu v Čadci - uznesenie NS SR z 15. apríla 2010, sp. zn. 1 Toš 8/2009) sa v tejto otázke opätovne jednoznačne priklonil k záveru, že v posudzovanom prípade išlo zo strany orgánov činných v prípravnom konaní bez akýchkoľvek pochybností len o tzv. skrytú reakciu polície.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej zistil, že samosudca špecializovaného trestného súdu správne zistené konanie obžalovaného Mgr. Š.M. právne posúdil v súlade so zákonom tak po stránke objektívnej ako aj po stránke subjektívnej, keď ho právne kvalifikoval ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., pričom obžalovaný Mgr. Š.M. sa ho dopustil v priamom úmysle podľa § 15 písm. a/ Tr. zák.

Vzhľadom k tomu sa len odkazuje na odôvodnenie tejto právnej kvalifikácie, ktoré samosudca špecializovaného trestného súdu podrobne rozviedol v napadnutom rozsudku.

Právny názor obžalovaného Mgr. Š.M. prezentovaný prostredníctvom jeho obhajcu, že v posudzovanom prípade išlo o pokračovací trestný čin, keďže skutková veta obsahovala dve čiastkové konania, nie je správny.

Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že obžalovaný Mgr. Š.M. svojim protiprávnym konaním sledoval len jeden a ten istý cieľ, a to ovplyvniť legislatívny proces pri príprave novely zákona o starobnom a dôchodkovom sporení a za tým účelom jednak poskytol vyššie uvedený poukaz a jednak sľúbil plnenie majetkovej povahy svedkyňi Mgr. S.R. Teda v tomto prípade nešlo o dve čiastkové konania, ale len o jedno konanie smerujúce proti rovnakému predmetu útoku (objektívna súvislosť).

O pokračovací trestný čin podplácania s takouto právnou kvalifikáciou by išlo v prípade, že by ten istý subjekt postupne verejnému činiteľovi sľúbil a poskytol vec, plnenie majetkovej alebo nemajetkovej povahy v súvislosti s prípravou a realizáciou legislatívnych zmien viacerých zákonov, pričom toto konanie by sa vyznačovalo objektívnou súvislosťou (čas, miesto a predmet útoku) a jednotiacim zámerom dotyčného subjektu.

Najvyšší súd ďalej odôvodnil (str. 20-23) výrok o uloženom treste.

53.

ROZHODNUTIE

I. Ustanovenia § 252 ods. 4 Tr. por. a § 293 ods. 9 a ods. 10 Tr. por. sú vo vzťahu k ustanoveniu § 36 ods. 4 Tr. por. osobitným ustanovením (lex specialis).

II. V prípade povinnej obhajoby môže súd vykonať hlavné pojednávanie, len ak je obhajca (alebo náhradný obhajca - § 42 ods. 1 Tr. por.) prítomný. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný už má obhajcu, možno hlavné pojednávanie vykonať aj vtedy, ak s jeho vykonaním v neprítomnosti obhajcu obžalovaný súhlasí (§ 252 ods. 4 Tr. por.).

Pre verejné zasadnutie sa vo vzťahu k možnosti vykonania tohto úkonu v neprítomnosti obhajcu (náhradného obhajcu) použije ustanovenie § 293 ods. 9 a ods. 10 Tr. por., ako aj osobitné ustanovenie § 292 ods. 6 Tr. por.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 67/2012).

Uvedeným rozsudkom najvyšší súd na neverejnom zasadnutí (konanom v zmysle § 382a Tr. por.) 27. novembra 2012 z podnetu dovolania obvineného A.M. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. marca 2012, sp. zn. 2 To 27/2012, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371ods. 1 písm. c/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 252 ods. 4 a § 319 Tr. por. v neprospech obvineného A.M. Napadnuté uznesenie a rozsudok Okresného súdu Lučenec z 29. novembra 2011, sp. zn. 2 T 128/2011, ako aj chybné konanie, ktoré im predchádzalo zrušil. Zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad. Okresnému súdu Lučenec prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len krajský súd) podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obžalovaného A.M. proti rozsudku Okresného súdu Lučenec (ďalej len okresný súd) z 29. novembra 2011, sp. zn. 2 T 128/2011.

Rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný M. uznaný vinným zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 Tr. zák. pre skutok, ktorého sa dopustil tak, že

v snahe získať neoprávnený majetkový prospech dňa 25. marca 2009 v čase o 15.00 hod. v okrese P. doručil Správe katastra P. návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, ktorého súčasťou tvorí Zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľné veci vyhotovená dňa 16. decembra 2008 vo Zvolene z dôvodu zabezpečenia pohľadávky vo výške 59.749,05 Eur (1.800.000,- Sk), v ktorej sám vystupoval ako záložný veriteľ a toho času nebohý R.B., ako záložca a to aj napriek tomu, že žiadnu pohľadávku voči R.B. nemal a R.B. zmluvu o zriadení záložného práva nepodpísal, pričom Správa katastra P. na základe uvedeného návrhu dňa 20. apríla 2009 povolila vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, čím na záloh pozostávajúci zo stavieb nachádzajúcich sa v katastri obce K. nad R., kotolňu so súpisným číslom X., halu pílnice, technické hospodárstvo, dve výrobné haly, sušiareň, vodáreň, všetky zapísané na liste vlastníctva č. X., ktoré boli v čase podania návrhu na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností vo vlastníctve R.B., zriadila ťarchu, a tak predložením nepravých listín Správu katastra P. uviedol do omylu a v prípade plnenia zo záložnej zmluvy by Ing. R.B., na ktorého dedením prešli vlastnícke práva k predmetným nehnuteľnostiam po zosnulom R.B., spôsobil škodu vo výške 59.749,05 Eur (1.800.000,00 Sk).

Za toto konanie bol obžalovaný odsúdený podľa § 221 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní tri roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 51 ods. 1 Tr. zák. mu súd výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil s probačným dohľadom a podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. e/ Tr. zák. súd obžalovanému uložil povinnosť osobne sa ospravedlniť poškodenému Ing. R.B. ml.

Proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie obvinený písomným podaním obhajcu doručeným okresnému súdu 17. septembra 2012. Ako právne dôvody dovolania označil dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i/, c/ a h/ Tr. por. (v uvedenom chronologickom poradí).

Prvý z uvedených dôvodov konkrétne, teda v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por., odôvodnil (obsahovo) tým, že k nesprávnemu právnemu posúdeniu došlo v súvislosti so spôsobom a rozsahom vykonaného dokazovania. Ak o skutkovej otázke, podmieňujúcej naplnenie znakov skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu ostanú dôvodné pochybnosti, treba rozhodnúť v prospech obvineného. Ďalej potom rozvíja, v čom postupoval súd pri zisťovaní skutkového stavu, vrátane hodnotenia dôkazov, nesprávne.

V smere právnej kvalifikácie zisteného skutku namieta posúdenie zákonných znakov škody na cudzom majetku, obohatenia a uvedenia iného do omylu ako naplnených, osobitne potom nezohľadnenie zániku trestnosti pokusu trestného činu podľa § 14 ods. 3 písm. a/ Tr. zák.

Z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. namieta dovolateľ, že okresný súd vykonal hlavné pojednávanie 29. novembra 2011 napriek tomu, že nebol prítomný jeho zvolený obhajca, ktorý vopred žiadal o odročenie hlavného pojednávania (čo súd vzhľadom na krátky predbežný odstup prevzatia obhajoby od určeného termínu tohto úkonu, neakceptoval).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. obvinený odôvodnil tým, že podľa rozsudku spáchal úmyselný trestný čin v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, preto mu nemohol byť v zmysle § 51 ods. 1, § 49 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody podmieneným odkladom (tu s probačným dohľadom).

Finálne dovolateľ navrhuje napadnuté uznesenie a rozsudok okresného súdu a konanie, ktoré obom rozhodnutiam predchádzalo, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že nie je dôvod na odmietnutie ani zamietnutie dovolania, ktoré je sčasti dôvodné, a to pokiaľ ide o dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (vo zvyšku jeho obsahu nemožno konštatovať splnenie dovolacích dôvodov).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolateľom vecne argumentovaný prevažne v oblasti hodnotenia dôkazov a potreby ďalšieho dokazovania, ktoré by muselo viesť k záveru o nepreukázaní skutočností, právne kvalifikovateľných ako trestný čin.

Keďže správnosťou a úplnosťou zisteného skutku je dovolací súd v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. viazaný, dotknuté otázky nemôže v dovolacom konaní preskúmať, čo bolo už v judikatúre najvyššieho súdu opakovane zdôraznené. To sa z hľadiska podoby zisteného skutku týka i tvrdených okolností, ktoré mali vyvolať zánik trestnosti činu z dôvodu účinnej ľútosti. Uvedené platí aj bez ohľadu na ďalej uvedenú okolnosť (porušenie práv obhajoby), pre ktorú dovolací súd nemohol splniť prieskumnú povinnosť v celom rozsahu podaného dovolania.

Nadväzujúc na vyššie uvedené, k otázkam správnosti právnej kvalifikácie z hľadiska vzniku škody, obohatenia a uvedenia iného do omylu sa najvyšší súd nevyjadruje, keďže odsúdenie, vrátane podoby zisteného skutku, je výsledkom rozhodnutia, ktorému predchádzal nezákonný postup pri vykonaní hlavného pojednávania. Až po odstránení tejto chyby (a teda opätovnom vykonaní dokazovania) bude môcť súd prvého stupňa nanovo formulovať svoje skutkové a právne závery.

Pokiaľ ide o zásadné porušenie práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), v tomto smere je uplatňovaný dovolací dôvod splnený. Splnená je i podmienka námietky dotknutej okolnosti v predchádzajúcom konaní v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. (bola uplatnená v prvostupňovom i v odvolacom konaní).

Ak má obvinený obhajcu (plnomocenstvo bolo súdu doručené pred konaním hlavného pojednávania), nie je možné hlavné pojednávanie vykonať v neprítomnosti obhajcu, ak ide o povinnú obhajobu vôbec, a ak nejde o povinnú obhajobu, bez súhlasu obžalovaného. Táto okolnosť je v ustanovení § 252 ods. 4 Tr. por. výslovne uvedená.

Rozhodnutie 4 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 1/2010, ktoré sa následne premietlo aj do zmeny ustanovenia § 36 Tr. por., a to doplnením odseku 4 v tomto ustanovení s účinnosťou od 1. septembra 2011, je oboma súdmi nesprávne interpretované. Týka sa zmeny osoby obhajcu a nie posudzovaného prípadu prevzatia obhajoby obžalovaného, ktorý predtým obhajcu nemal a rozhodol sa využiť svoje právo zvoliť si ho v zmysle § 34 ods. 1 Tr. por. (aj keď nejde o prípad povinnej obhajoby). Navyše (a to je podstatné), vo veci publikovaného rozhodnutia síce nedošlo k odročeniu verejného zasadnutia odvolacieho súdu, ale toto zasadnutie bolo vykonané v prítomnosti obhajcu.

Pri zohľadnení aj súčasne účinného znenia zákona teda (v prípade zmeny aj novozvolenia obhajcu) platí nasledovné:

Ustanovenia § 252 ods. 4 Tr. por. a § 293 ods. 9 a 10 Tr. por. sú vo vzťahu k ustanoveniu § 36 ods. 4 Tr. por. v znení účinnom od 1. septembra 2011 osobitným ustanovením (*Iex specialis*).

Napriek tomu, že súd nemieni vyhovieť žiadosti o odročenie hlavného pojednávania podanej z dôvodov, ktoré sa týkajú obhajcu obžalovaného, môže vykonať hlavné pojednávanie, len ak je obhajca (alebo náhradný obhajca) prítomný. To platí pre prípady povinnej obhajoby bezvýnimočne, ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno hlavné pojednávanie vykonať aj vtedy, ak s jeho vykonaním bez prítomnosti obhajcu obžalovaný súhlasí (§ 252 ods. 4 Tr. por.). Pre verejné zasadnutie sa vo vzťahu k možnosti konania tohto úkonu bez prítomnosti obhajcu použije ustanovenie § 293 ods. 9 a 10 Tr. por. (rovnako s možným použitím náhradnej obhajoby v zmysle § 42 ods. 1 Tr. por.), ako aj osobitné ustanovenie § 292 ods. 6 Tr. por.

V preskúmvanej veci obžalovaný s vykonaním hlavného pojednávania bez prítomnosti zvoleného obhajcu nesúhlasil. Okresný súd, ktorý žiadosť o odročenie hlavného pojednávania neakceptoval, však tento úkon vykonal napriek neúčasti obhajcu. Tým porušil zákonný zákaz, respektíve podmienku vykonania hlavného pojednávania vyplývajúcu z § 252 ods. 4 Tr. por. Uvedený nesúlad so zákonom procesne diskvalifikuje ďalšie konanie a meritórne rozhodnutie okresného súdu, pričom v odvolacom konaní nebol tento nedostatok odstránený.

Na základe uvedeného najvyšší súd pri použití ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku napadnuté rozhodnutie aj chybné konanie, ktoré mu predchádzalo, po vyslovení porušenia zákona v ustanoveniach § 252 ods. 4 a § 319 Tr. por. v neprospech obžalovaného, zrušil. Vzhľadom na zistenú chybu zrušil aj predchádzajúce rozhodnutie (rozsudok) okresného súdu. Taktiež zrušil obsahovo nadväzujúce rozhodnutia v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal vec okresnému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie v potrebnom rozsahu.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd, viazaný právnym názorom a pokynmi dovolacieho súdu podľa § 391 ods. 1 Tr. por., vykoná opätovne hlavné pojednávanie (odznovu) a rozhodne podľa výsledkov znovu vykonaného dokazovania, rešpektujúc i právo obžalovaného na obhajobu prostredníctvom obhajcu (ak bude obžalovaný v konaní zastúpený).

Tretí dovolací dôvod, uplatnený v zmysle § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., spočíva v porušení ustanovenia § 49 ods. 2 Tr. zák.

Pri podmiennečnom odklade výkonu trestu odňatia slobody (§ 49 – § 50 a § 51 – § 52 Tr. zák.) však nejde o zmenu druhu uloženého trestu, ktorým je trest odňatia slobody. Pri porušení ustanovenia § 49 ods. 2 Tr. zák. a § 51 ods. 1 veta druhá Tr. zák. teda nedochádza k splneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., ale dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia). Takto by uvedený dôvod mohol byť použitý dovolací súd bez ohľadu na právny dôvod dovolania označený dovolateľom (k tomu pozri rozhodnutie 120 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 6/2012).

V prejednávanej veci však ide o dovolanie podané v prospech obvineného a použitie dovolacieho dôvodu by bolo v jeho neprospech, keďže smeruje k sprísneniu výroku o treste odňatia slobody uložením tohto trestu bez podmiennečného odkladu jeho výkonu (pri nezmenenom výroku o vine). To odporuje zákazu „*reformatio in peius*“ v zmysle § 385 ods. 2 Tr. por. Preto nebol dovolací súd uplatneným dôvodom dovolania viazaný podľa § 385 ods. 1 Tr. por. a nepoužil ho (čím odpadá potreba ďalšieho zaoberania sa splnením tohto dôvodu).

Vzhľadom na vyslovenie porušenia zákona v neprospech obvineného na podklade ním uplatneného dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa však vyššie uvedený princíp zákazu zmeny v neprospech obvineného uplatní v ďalšom konaní v plnom rozsahu v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por., čo platí i pre výrok o treste, ak dôjde k opätovnému odsúdeniu obvineného.

54.

ROZHODNUTIE

I. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery, prihliadne súd pri pokuse trestného činu aj na to, do akej miery sa konanie páchatel'a priblížilo k dokonaniu trestného činu, ako aj na okolnosti a na dôvody, pre ktoré k dokonaniu trestného činu nedošlo (§ 34 ods. 5 písm. c/ Tr. zák.). Z tohto hľadiska má význam rozlišovanie, či páchatel' už podnikol všetko, čo považoval pre dokonanie trestného činu za podstatné a k nemu priamo smerujúce (pokús ukončený) alebo či vo vzťahu k objektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu nevykonal všetko potrebné na jeho dokonanie (pokús neukončený).

II. Ak páchatel' v úmysle spáchať trestný čin síce neurobil všetky úkony smerujúce k dokonaniu trestného činu spôsobením následku, ale vykonal úkony z hľadiska dokonania trestného činu podstatné, bezprostredne k následku smerujúce a tieto úkony majú logickú, vecnú, časovú aj miestnu súvislosť s následkom, ktorý mal byť spôsobený, ide o neukončený pokús trestného činu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 1 TdoV 3/2013).

Najvyšší súd vyššie označeným uznesením z 27. marca 2013, dovolanie, ktoré podal obvinený Ing. B.K. proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012, podľa § 382 písm. c/ odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaným trestným súdom, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) zo 17. januára 2012, sp. zn. BB-3 T 14/2011, bol obvinený Ing. B.K. uznaný za vinného z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

1. začiatkom roka 2008 v mene fiktívneho vlastníka pôdy v katastrálnych územiach obcí P., L., G.V., O., L., D., R., S., Ž., ktorému vlastníkovi neskôr vytvoril legendu „M.S. bytom B., J.X., P.O. Box 158,“ začal vyvíjať aktivity na predaj väčšej výmery ornej pôdy, ktorá v takejto výmere neexistovala, nemal k nej žiadne dispozičné právo, a ktorú výmeru nakoniec ustálil na 4 167 hektárov, v rámci týchto aktivít presvedčil obvineného P.B., bytom P. – M. X., okr. N. aby za účelom predaja týchto i iných nehnuteľností mohol vstúpiť do podnikateľského subjektu BP B. I., s.r.o., Ž., N., v ktorom sa dňa 25. júla 2008 stal spoločníkom spoločne s P.B., a I.B. bytom P. – M., okr. N. a taktiež konateľom, a postupne vo svojom stolovom počítači AMD 64 Athlon č. X.vytvoril

a/ doklady zmocňujúce zastupovať podnikateľský subjekt BP B.I., s.r.o., Ž. X., N. fiktívneho vlastníka, a to zmluvu o výhradnom zastúpení pri predaji pozemkov, ktorú vytvoril dňa 13. marca 2008 o 9.43 hod. (súbor nazvaný „Zmluva o exkluzivite. Doc“) a datoval dňom 12. marca 2008, opatrenú falošným osvedčením o pravosti podpisu, mandátnu zmluvu, ktorú vytvoril dňa 11. februára 2009 o 11.46 hod. (súbor nazvaný „mand.zm.BP-Sobranceky.doc“) a datoval dňom 6. februára 2009 a podnikateľský subjekt P.R., s.r.o., Ž. X., N., v ktorej bol takisto spoločníkom i konateľom, a to zmluvu o exkluzivite a o poskytnutí súčinnosti pri kúpe nehnuteľností, ktorú vytvoril dňa 18. februára 2009 o 8.54 hod. (súbor nazvaný „Exkluzivita PEB Sobranceky.doc“ a datoval dňom 12. januára 2008 opatrenú falošným osvedčením o pravosti podpisu,

b/ doklady, ktoré nazval ako „výpis z listu vlastníctva“, v ktorých identifikoval len katastrálne územia P., L., G. V., O., L., D., R, S., Ž., rôzne výmery pozemkov, ich druh, pričom v týchto dokumentoch chýbali parcelné čísla i identifikácia vlastníkov pozemkov a aj v tomto dokumente uvedené údaje sa nezhodovali s reálnym stavom nehnuteľností v danej oblasti, tieto dokumenty postupne vytvoril dňa 3. júla 2008 najprv v textovom formáte v rozmedzí od 7.33 hod. (súbor nazvaný „LV L.doc“) do 9.18 hod. (súbor nazvaný „LV R.doc“), následne na to z textového formátu v rozmedzí od 9.16 hod. (súbor nazvaný „LV D.pdf“) do 9.59 hod. (súbor nazvaný LV Ž.pdf) vytvoril súbory v tlačovom formáte pdf a ako časy vyhotovenia na nich uviedol dátumy od 1. júla 2008 čas 14.08.49 hod. do 2. júla 2008 16.58.48 hod.

Po takejto príprave oboznámil s takto vytvoreným stavom vecí spoločníka a konateľ'a P.B., ako aj zamestnankyňu podnikateľského subjektu BP B., s.r.o., Ž., N., Ing. E.M., rod. Š., s tým, že predstieral, že prezentovaný stav je v súlade s realitou, a spoločne s nimi, obvinený Ing. B.K. v úmysle uviesť potenciálneho

kupujúceho do omylu, ponúkali v mene neexistujúcej osoby na predaj 4 167 hektárov ornej pôdy v uvedenej lokalite vrátane nehnuteľností údajne na nich stojacich za minimálne 12 Sk (0,399 Eur), pričom za týmto účelom až do februára roku 2011 na rôznych miestach, najmä v priestoroch firmy BP B.I. I., s.r.o., Ž. X., N., telefonicky a prostredníctvom e-mailu rokovali s rôznymi fyzickými osobami i zástupcami právnických osôb, a to minimálne s D. Ď., M. S., E.S, V.H., D.V., P.B, A.Cs., M.F., R.V., M.Z., M.K, J.K, I.S., A.K., R.V. Ing. E.D., E.D., Z.H., E.P. a T.N., ktorým predkladali rôzne nimi spracované dokumenty charakterizujúce predmetnú lokalitu, v mene firmy BP B.I., s.r.o., Ž. X., N. navrhovali uzavretie súvisiacich zmlúv, a s ktorými za účelom sprostredkovania predaja aj uzatvárali rôzne typy zmlúv, konkrétne s D.Ď. - SOR reklamná agentúra – D.Ď., dňa 21. novembra 2008 zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľnosti, s firmou E.P. PLUS, s.r.o., L. X., B.B. dňa 22. júla 2009 zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľnosti, pričom táto firma ohľadne uvedených nehnuteľností následne uzatvorila dňa 28. júla 2009 zmluvu o spolupráci s V.H., ako medzi "sprostredkovateľmi 1 a 2", s P.B. dňa 25. septembra 2008 zmluvu o sprostredkovaní, s Ing. E.D. dňa 20. augusta 2008 takisto zmluvu o sprostredkovaní, obvinený Ing. B.K. sám v mene firmy P.R., s.r.o., Ž., X., N. s firmou H, s.r.o., C. X., B. n/ B., zastúpenou konateľkou Z.H., dňa 28. januára 2008 zmluvu o spolupráci, neobchádzaní a vzájomnej ochrane komerčných informácií, pričom k ďalším rokovaniam malo dôjsť po predložení úplných listov vlastníctva a skompletizovaní dokladov potrebných k uzatvoreniu kúpnych zmlúv s kupujúcimi, ktorých sa sprostredkovatelia zaviazali hľadať, pričom ak by k uzatvoreniu takýchto kúpnych zmlúv došlo, subjekt vystupujúci na strane predávajúceho by získal ku škode kupujúceho neoprávnený prospech vo výške najmenej 16 598 287 Eur,

2. od začiatku roku 2009 až do februára roku 2011 vyvíjal aktivity na predaj väčšej výmery ornej pôdy v katastrálnom území obce Unín, ktorú výmeru ustálil na minimálne 2 296 610 metrov štvorcových „s možnosťou dokúpenia cca do 500 ha“, ktorá v takejto výmere na predaj neexistovala, a s ktorou ornou pôdou nemal žiadne právo akokoľvek disponovať, v rámci týchto aktivít presvedčil svojho spoločníka v podnikateľskom subjekte BP B.I., s.r.o., N., P.B., aby sa zapojil do aktivít spočívajúcich v ponúkaní tejto pôdy s tým, že bude možnosť ju odkúpiť, prípadne predávať v mene reálnych vlastníkov, spoločne za týmto účelom na začiatku tohto obdobia v presne nezistený čas v mene firmy BP B.I., s. r. o., N., vytvorili dokument nazvaný „Predaj pozemkov v: U. (okres S.)“ a spoločne, prípadne každý sám alebo za pomoci zamestnankyne podnikateľského subjektu BP B.I., s.r.o., N., Ing. E.M. rod. Š., na rôznych miestach, najčastejšie v priestoroch firmy BP B.I. s.r.o., N. a prostredníctvom telefónu a e-mailu v mene bližšie neidentifikovaných vlastníkov ponúkali na predaj ornú pôdu v minimálnej výmere 2 296 610 metrov štvorcových, za týmto účelom spoločne alebo osobitne na základe informácií, ktoré im poskytol obvinený Ing. B.K. rokovali s rôznymi fyzickými osobami prípadne zástupcami právnických osôb, a to minimálne s D.Ď., S.K., S.M., G.F. a Z.H. v mene firmy BP B.I., s.r.o., N. navrhovali uzavretie súvisiacich zmlúv za účelom sprostredkovania predaja sa aj pokúšali uzatvárať rôzne typy zmlúv, konkrétne s D.Ď. konajúcim v mene SOR - reklamná agentúra – D.Ď., N. zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľností, s D.Ď. SOR - reklamná agentúra – D.Ď., N. ako sprostredkovateľom č. 2, podnikateľským subjektom S., s.r.o., zastúpeným Ing. S.M. a PaedR. S.K. CSc. ako sprostredkovateľom č. 3 a podnikateľským subjektom T. reality, s.r.o., zastúpeným I.K. ako sprostredkovateľom č. 4, zmluvu o spolupráci, minimálne s G.F. aj kúpnu zmluvu, v rámci týchto rokovaní a dokumentov sa ako minimálna kúpna cena nehnuteľností za meter štvorcový udávala cena 0,564 Eur za meter štvorcový, pričom k ďalším rokovaniam malo dôjsť aj v tomto prípade po skompletizovaní dokladov potrebných k uzatvoreniu kúpnych zmlúv s kupujúcimi, ktorých sa sprostredkovatelia mali zaviazat hľadať, pričom ak by k uzatvoreniu takýchto kúpnych zmlúv došlo, subjekt vystupujúci na strane predávajúceho by získal ku škode kupujúceho neoprávnený prospech vo výške najmenej 1 295 288,04 Eur.

Špecializovaný trestný súd za tento trestný čin obvinenému Ing. B.K. uložil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. mu súd uložil trest zákazu podnikateľskej činnosti, ktorej podmienky výkonu upravuje osobitný predpis, a to zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení a zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení, a to vo výmere 5 rokov. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu súd uložil aj ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

Rozsudok špecializovaného trestného súdu nadobudol právoplatnosť 29. mája 2012, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom vo výroku I. podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. napadnutý prvostupňový rozsudok zrušil vo výroku o treste uloženom obvinenému Ing. B.K. Rozhodujúc vo veci v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. uložil mu podľa § 221 ods. 4, § 38 ods. 2, 3 a § 36 písm. j/ Tr. zák., pri použití § 39 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň

mu uložil podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze podnikat', pôsobiť ako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je podnikanie, alebo vykonávať z iného právneho dôvodu pôsobnosť takého orgánu, vo výmere 5 (päť) rokov. Odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky výrokom sub. II. podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Odpis rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol obvinenému a jeho obhajcovi JUDr. J.L. doručený 9. júla 2012, ktorý v tom čase obvineného zastupoval.

Špecializovaný trestný súd predložil 28. januára 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený Ing. B.K. 23. novembra 2012 prostredníctvom obhajcu na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012. Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/, i/ Tr. por.

Obvinený Ing. B.K. svoje dovolanie odôvodnil tým, že boli zásadne porušené jeho práva na obhajobu, pretože uznesenie o vznesení obvinenia z 10. marca 2010, ČVS PPZ-150/BPK-Z-2009, bolo nezákonné, keďže bolo porušené ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por., pretože toto obvinenie nebolo vznesené bez meškania. Z citovaného uznesenia vyplýva, že trestné stíhanie malo byť začaté 10. marca 2010, avšak identické uznesenie pod rovnakou spisovou značkou bolo vydané už skôr – v septembri 2009. Podľa názoru obvineného orgány činné v trestnom konaní mali disponovať dostatkom informácií a dôkazov o tom, že malo dochádzať k údajnej trestnej činnosti už v septembri 2009, no napriek tomu nerešpektovali ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por. tým, že nevydali uznesenie o vznesení obvinenia bez meškania. Takýmto spôsobom orgány činné v trestnom konaní umelo predlžovali čas udržiavania protiprávneho stavu, pretože už v septembri 2009 mali dostatok nazhromaždených poznatkov o obchodných aktivitách obvineného Ing. B.K. a P.B. v súvislosti so sprostredkovaním predaja predmetných pozemkov, teda boli splnené podmienky na to, aby im bolo vznesené obvinenie, a tým aj daná možnosť obhajovať sa všetkými prípustnými prostriedkami trestného práva. Následkom nezákonného postupu pri vznesení obvinenia navyše nebola dodržaná rovnosť zbrani v trestnom konaní. V tomto smere ďalej obvinený poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Ďalej obvinený vidí nesprávne právne posúdenie zisteného skutku v tom, že prvostupňový súd nezachoval totožnosť skutku tak, ako to predpokladá ustanovenie § 278 ods. 1 Tr. por. a len tak vytvoril skutok, právne kvalifikovateľný spôsobom uvedeným v prvostupňovom rozsudku. Vo svojom dovolaní rozoberá jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného činu – podvodu, pričom poukazuje na tú skutočnosť, že v priebehu trestného konania mu nebol preukázaný úmysel porušiť alebo ohroziť zákonom chránený záujem a ani jeho vedomosť o tom, že jeho konaním by mohol také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť. Nakoľko v rozhodnom čase nebol uzrozumený o tom, že sa zo strany osôb vystupujúcich pod menami B.S. a M.S. jednalo o podvod, je logické, že sám obvinený bol uvedený do omylu, a teda nemohol mať podvodný úmysel. Z uvedeného vyplýva, že v jeho konaní úplne absentuje úmysel, a to čo i len nepriamy. O absencii úmyslu svedčí okrem uvedeného aj to, že obvinený Ing. B.K. intenzívne vyzýval osobu vystupujúcu pod menom Michal Sobranec na predloženie relevantných listín použiteľných pre právne úkony (listy vlastníctva a pod.). Taktiež nebolo prihliadané na fakt, že od potenciálnych záujemcov o kúpu pozemkov nevyžadoval vyplatenie kúpnej ceny, resp. jej časti priamo jemu, ale naopak, navrhoval formu notárskej úschovy alebo vinkulovaného účtu. Obvinený upriamuje pozornosť aj na absenciu príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a následkom predpokladaným v ustanovení § 221 ods. 4 písm. a/ Tr. zák., t.j. spôsobením škody veľkého rozsahu. Upozorňuje aj na tú skutočnosť, že s agentkou L.P. osobne nikdy nerokoval ohľadne možného predaja pozemkov, čo v priebehu výsluchov potvrdila samotná agentka. Jediný, s kým o pozemkoch jednala, bol P.B., pričom on do uvedenej záležitosti nezasahoval. Napriek tomu súd vyhodnotil jeho konanie ako podvodné. V súvislosti s výsluchom svedka - agenta poukazuje aj na zmätočnosť zápisníc o jednotlivých výsluchoch agentky L.P., čo sa týka dátumu jej výsluchu.

Z týchto dôvodov obvinený vo svojom dovolaní navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok špecializovaného trestného súdu zo 17. januára 2012 (nesprávne v dovolaní uvedený dátum 17. januára 2011), sp. zn. BB-3T 14/2011, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k obsahu uvedeného dovolania nevyjadřila žiadna z procesných strán.

So zreteľom na novelu Trestného poriadku č. 226/2011 Z. z. a prechodné ustanovenie § 567j ods. 2 Tr. por., sa použil na rozhodovanie o dovolaní obvineného Ing. B.K. Trestný poriadok účinný od 1. septembra 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

V posudzovanej trestnej veci obvinený ako prvý uplatnil dôvod dovolania uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvinených na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvinených tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v ich prospech a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod.

Po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že tieto tvrdenia sa nezakladajú na pravde. Naopak, obvinený využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcu. Od začiatku konania mal obvinený možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcu, vypočúvať svedkov, ktorých sám alebo prostredníctvom obhajcu navrhol a klásť im otázky, čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu.

Obvinený poukazuje najmä na porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že orgány činné v trestnom konaní nevydali bez meškania uznesenie o vznesení obvinenia, napriek tomu, že už v septembri 2009 mali údajne disponovať dostatkom informácií a dôkazom o tom, že malo dochádzať k trestnej činnosti zo strany tohto obvineného, ako aj vtedy spoluobvineného P.B.

Podľa § 199 ods. 1 a 2 Tr. por., ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2 Tr. por., policajt

začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajť trestné stíhanie vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Policajť postupuje primerane podľa odseku 1, ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.

Podľa § 206 ods. 1 Tr. por. ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajť bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným sudca, súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministrovi spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajť povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia možno rozhodnúť jedným uznesením, ktoré policajť oznámi bez meškania obvinenému a doručí ho najneskôr do 48 hodín prokurátorovi. O tomto úkone upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia oznámené vyhlásením uznesenia, policajť je povinný vydať obvinenému jeho rovnopis.

Význam ustanovenia § 199 ods. 1 Tr. por. o začatí trestného stíhania spočíva v tom, že najprv a výlučne až po jeho začatí je možné vykonávať úkony podľa 4 a 5 hlavy Tr. por. s výnimkou zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu, ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania. Dôkazy podľa štvrtej a piatej hlavy Trestného poriadku, ktoré by boli vykonané pred začatím trestného stíhania podľa citovaného ustanovenia, nie je možné okrem dovolených úkonov použiť pred súdom - sú absolútne neúčinné. Podmienkou pre okamžité začatie trestného stíhania potom je, aby zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že bol spáchaný trestný čin, a nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2 Tr. por. O podstatne iný inštitút ide v prípade vznesenia obvinenia. Zákonnou podmienkou pre okamžité vydanie uznesenia, že niekto bude stíhaný ako obvinený je, že na základe zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou. Zatiaľ čo teda začatie trestného stíhania je nevyhnutnou podmienkou, aby mohlo byť v prípravnom konaní vykonané potrebné dokazovanie s predpokladanými procesnými dôsledkami i v konaní pred súdom, vznesenie obvinenia je inštitútom, ktorý má zaistiť, aby nikto nebol neopodstatnene trestné stíhaný.

Rozhodnutie o vznesení obvinenia spočíva v hodnotení nazhromaždených dôkazov a zistení, pri ktorom sa už uplatňuje zásada hodnotenia dôkazov podľa vnútorného presvedčenia ustanovená v § 2 ods. 6 Tr. por. primárne vo vzťahu k záveru, že trestný čin spáchala určitá osoba. Presvedčenie odôvodnenosti tohto záveru nie je však totožné s presvedčením o vine, aj keď s ním spravidla splýva. Výraz „dostatočne“ nasvedčuje, že sa nevyžaduje istota, ale stačí dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť. Po zistení takejto miery pravdepodobnosti je povinnosťou vyšetrovateľa obvinenie vzniknúť a poskytnúť tak osobe voči ktorej bolo toto obvinenie vznesené všetky práva, ktoré má ako obvinený a vyplývajú z Trestného poriadku.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1, 2 Tr. por. pre zločin (správne mal byť uvedený obzvlášť závažný zločin) podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. vydal vyšetrovateľ PZ, Úradu boja proti korupcii, Odbor boja proti korupcii Západ, mjr. Mgr. P.V., pod ČVS:PPZ-150/BPK-Z-2009, 18. septembra 2009 (č.l. 135, zv. I a), pričom v opise skutku sa uvádza, že tento trestný čin sa mala pokúsiť spáchať presne nestotožnená osoba vystupujúca pod menom P.B. Vyšetrovateľ Policajného zboru teda začal trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1, 2 Tr. por. spôsobom, ktorý ustanovuje zákon na základe informácií, ktoré získal z operatívneho zisťovania a z podaných vysvetlení od rôznych osôb (E.S., M.S.), pričom podozrivou osobou bol len P.B. Osobu, a to ani nestotožnenú, Ing. B.K., v septembri 2009 príslušníci PZ nepovažovali ani za podozrivú, keďže z doposiaľ zistených informácií tomu nič nenasvedčovalo (podnet na trestné stíhanie- č. l. 1, zv. I a, úradné záznamy, katastrálne mapy, obchodný register, zmluva o sprostredkovaní, výpis z katastra nehnuteľností, správa katastra R. - č.l. 4-134, zv. I a).

Až na základe ďalšej operatívno-pátracej činnosti (najmä zápisnic o výsluchu svedka Ľ.P., D. Ď., zápisnic o vydaní vecí, prepisov telekomunikačnej prevádzky tel. č. X. a X., obrazovo zvukových záznamov a i.) bolo vydané 10. marca 2010 uznesenie o začatí trestného stíhania podľa 199 ods. 1 Tr. por., ako aj o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por. pre obzvlášť závažný zločin podvodu formou spolupáchateľstva v štádiu pokusu podľa § 20 k §14 ods. 1 k § 221 ods. 1, ods. 4, písm. a/ Tr. zák., pričom obvinenými boli P.B. a Ing. B.K. Opis skutku bol rozšírený o ďalších 5 skutkov (č. l. 137-141, zv. I a) oproti uzneseniu o začatí trestného stíhania zo septembra 2009, čiže tvrdenie dovolateľa uvedeného v dovolaní, že išlo o identické uznesenie sa vzhľadom

k uvedeným skutočnostiam nezakladá na pravde.

Či boli dané dôvody- „nikoho nemožno stíhať inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon...“, je v prvom rade vecou vyšetrovateľa, ktorý musí posúdiť, či „zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin, a či je dostatočne odôvodnený záver, že ho spáchala určitá osoba...“ (§ 206 ods. 1 Tr. por.). Vyšetrovateľ na základe svojich odborných znalostí a skúseností musí posúdiť, či sú splnené vyššie uvedené podmienky na vznesenie obvinenia. Preskúmať odôvodnenosť rozhodnutia vyšetrovateľa môže zasa v rámci svojho procesného oprávnenia prokurátor, čo sa aj po vydaní uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia K. a B. stalo (uzn. o zamietnutí sťažností obvinených Ing. B. K. a P.B. z 29. marca 2010). Ďalšia kontrola nastupuje pri predbežnom prerokovaní obžaloby všeobecným súdom (263 ods. 1 Tr. por.).

Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v čase vydania uznesenia o začatí trestného stíhania, kedy bol podozrivou - záujmovou osobou len P. B., teda v septembri 2009, nebolo možné vydať uznesenie o vznesení obvinenia Ing. B.K., tak ako to tento dovolateľ namieta, keďže až z následnej operatívno-pátracej činnosti sa zistili skutočnosti, ktoré viedli k postupu podľa § 206 ods. 1 Tr. por., a preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. naplnený nebol.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať len, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že obvinený Ing. B.K. existenciu uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. založil na výhrade týkajúcej sa nesprávnej právnej kvalifikácie pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. Podľa jeho názoru sú rozhodnutia súdov postavené na úplne nesprávnom posúdení vykonaných dôkazov, a to najmä čo sa týka preukázania jeho úmyslu (vyžaduje sa úmyselné zavinenie) porušiť alebo ohroziť tento zákonom chránený záujem a ani jeho vedomosť o tom, že jeho konaním by mohol také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť. O absencii jeho úmyslu má svedčiť aj tá skutočnosť, že sám bol uvedený do omylu osobami menom B.S. a M.S.

Z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vyplýva, že dovolací súd nepreskúma skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúma ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinstančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahrádza riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva.

Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 5 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 6 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Najvyšší súd vychádza z toho, že tento dovolací dôvod súvisí s nesprávnou aplikáciou zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu na zistený skutkový stav, ktorým je dovolací súd viazaný, prípadne nesprávnej aplikácie iných noriem hmotného práva. Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie teda je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú

podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie citovaného dovolacieho dôvodu.

Existencia uplatneného dovolacieho dôvodu (§ 371 ods. 1, písm. i/ Tr. por.) je založená výlučne na skutkových výhradách obvineného (namietanie subjektívnej stránky -zavinenia resp. absencie úmyslu), obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo dovolacieho dôvodu. Navyše argumentáciu vzťahujúcu sa k tomuto dovolaciemu dôvodu obvinený uplatnil už v odvolacom konaní a odvolací súd sa s ňou pri plnení svojej revíznej povinnosti náležite vysporiadal.

Z uvedeného v konečnom dôsledku vyplýva, že rozhodnutie napadnuté dovolaním obvineného Ing. B.K. nespočíva na nesprávnom právnom posúdení skutku ani na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení, pretože skutok tak, ako bol súdmi oboch stupňov zistený, vykazuje znaky pokusu pokračovacieho, obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák., v zmysle ktorého sa dopustil konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, a ktorého sa dopustil v úmysle obohatiť sa na škodu cudzieho majetku tým, že chcel uviesť niekoho do omylu, čím by pre seba získal neoprávnený prospech veľkého rozsahu, avšak k dokonaniu trestného činu nedošlo.

K právnym úvahám súdov oboch stupňov treba dodať, že v tomto prípade išlo o neukončený pokus trestného činu podvodu, lebo z ich skutkových záverov vyplýva, že napriek prezentácii konkrétnej ponuky a rokovaniam, k dokonaniu uvedeného obzvlášť závažného zločinu nedošlo len preto, lebo v záverečných fázach rokovaní o predaji pozemkov záujemcovia o ich kúpu žiadali predloženie ďalších dokladov, čo sa už nestalo. Ide o typický prípad konania, kedy páchatel konaním príznačným pre samu objektívnu stránku skutkovej podstaty (pokračovacie podvodné uvádzanie do omylu), nevykonal všetko potrebné na dokonanie činu, ale na druhej strane vykonal úkony z hľadiska konečného následku podstatné a k nemu priamo smerujúce. Išlo pritom o úkony bezprostredne smerujúce k dokonaniu činu, lebo z vyhodnotenia vykonaného dokazovania súdmi oboch stupňov vyplýva, že konanie obvineného malo priamu logickú, vecnú, časovú aj miestnu príčinnú súvislosť s následkom, ktorý mal byť spôsobený. Preto ide o neukončený pokus trestného činu.

55.

ROZHODNUTIE

I. Zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného uvedený v § 391 ods. 2 Tr. por. neplatí v opačnom vyjadrení. Ak teda bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v neprospech obvineného, môže podľa okolností prípadu a pri viazanosti súdu, ktorému bola vec prikázaná právnym názorom a pokynmi na vykonanie úkonov dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Tr. por.), v novom konaní dôjsť aj ku zmene rozhodnutia v prospech obvineného.

II. Aj keď podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. súd zaradí páchatel'a obzvlášť závažného zločinu na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia, a prvá veta v § 48 ods. 4 Tr. zák. sa týka iného zariadenia na výkon trestu len oproti odseku 2 tohto ustanovenia, z § 48 ods. 4 veta posledná Tr. zák. a contrario vyplýva, že súd môže páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody neprevyšujúci 15 rokov, zaradiť aj do ústavu na výkon trestu s iným než maximálnym stupňom stráženia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2013, sp. zn. 2 Tdo 76/2012).

Vyššie uvedeným uznesením najvyšší súd o dovolaní generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. marca 2012, sp. zn. 3 To 225/2011, rozhodol, že citovaným rozhodnutím krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 48 ods. 4 Tr. zák. v prospech obvineného M.V. Zrušil uvedený rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody, výroku o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a vo výroku o ochrannom dohľade. Zrušil aj rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo 6. decembra 2011, sp. zn. 2 T 82/2011, vo výroku o treste prepadnutia veci. Zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad. Okresnému súdu Banská Bystrica prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a:

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2 T 82/2011, zo 6. decembra 2011, sp. zn. 2 T 82/2011, bol obvinený, M.V. uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 22. apríla 2011 v čase okolo 18.10 h na futbalovom ihrisku v B.B., časť R., po predchádzajúcom slovnom konflikte vyvolanom obžalovaným M.V., ktorý v tom čase mal najmenej 1,73 % alkoholu v krvi, obžalovaný M.V. jedenkrát bodol P.R. jednobřitým nožom o celkovej dĺžke 17,5 cm s dĺžkou čepele 9 cm a maximálnou šírkou čepele 2,25 cm v pätko noža do oblasti pod tretím rebrom vľavo s dĺžkou bodného kanála 9 cm, čím P.R. spôsobil bodné poranenie osrdcovníka s bodnou ranou v prednej stene výtokovej časti prednej komory, nábod v zadnej stene pravej predsiene srdca s okolitým krvným výronom, nábod na zadnej stene pravej komory pod trojcípou chlopňou, v dôsledku týchto zranení u P.R. došlo ku krvácavému šoku so známkami tamponády srdca, ktorým tento i napriek včasnej odbornej lekárskej pomoci na mieste podľahol.

Za to mu podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. d/, j/, l/, n/ Tr. zák., § 37 písm. f/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. obvineného M.V. pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obvinenému M.V. uložil aj trest prepadnutia veci - jednobřitného noža o celkovej dĺžke 17,5 cm s dĺžkou čepele 9 cm s maximálnou šírkou čepele 2,25 cm v pätko noža.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a § 74 ods. 1 Tr. zák. mu uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou a podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. aj ochranný dohľad na 1 rok.

Napokon podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvinenému M.V. uložil povinnosť nahradiť škodu poškodeným manželom P.R. a S.R. vo výške 74, 32 € a D., zdravotná poisťovňa, a. s. B., IČO X. vo výške 15, 33 €.

Na základe odvolania obvineného M.V., ako aj krajského prokurátora v Banskej Bystrici v trestnej veci rozhodoval Krajský súd Banská Bystrica, ktorý ako odvolací súd rozsudkom, sp. zn. 3 To 225/2011, zo 7. marca 2012 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, f/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o uloženom treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu, vo výroku o uložení ochranného dohľadu a vo výroku o náhrade škody.

Zároveň rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému M.V. podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. d/, j/, l/ Tr. zák., § 37 písm. a/, f/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody v trvaní 16 rokov.

Podľa § 48 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. obvineného M.V. pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenému M.V. uložil aj ochranný dohľad na 1 rok.

Napokon podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvinenému M.V. uložil povinnosť nahradiť škodu poškodeným manželom P.R. a S.R. vo výške 1 623, 88 € a D. zdravotná poisťovňa, a. s. B., IČO X. vo výške 15,33 €.

Zároveň Krajský súd v Banskej Bystrici výrok rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2 T 82/2011, zo 6. decembra 2011 o uloženom treste prepadnutia veci podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a uložení ochranného protialkoholického liečenia ústavnou formou podľa § 73 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a § 74 ods. 1 Tr. zák. ponechal nedotknutý.

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 3 To 225/2011, zo 7. marca 2012 bol doručený Krajskej prokuratúre Banská Bystrica dňa 20. marca 2012.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len krajský súd) podal dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len generálny prokurátor) podaním doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 4. septembra 2012.

Ako právny dôvod dovolania označil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vecne argumentuje:

„Po preskúmaní na vec sa vzťahujúceho trestného spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 T 74/2010 a ďalších spisových podkladov, ktoré predložil krajský prokurátor v Banskej Bystrici s podnetom na podanie dovolania podľa § 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por. som dospel k záveru, že Krajský súd Banská Bystrica porušil zákon v prospech obvineného M. V. v ustanovení § 48 ods. 4 Tr. zák.

Základom na vyslovenie dôvodnosti existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý spočíva v nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia je skutočnosť, že obvinený M.V. bol napriek uloženému trestu odňatia slobody v trvaní 16 rokov, a to za obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., zaradený pre jeho výkon podľa § 48 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd môže zaradiť páchatel'a aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa odseku 2 zaradený, ak má so zreteľom na závažnosť trestného činu a mieru narušenia páchatel'a za to, že v ústave na výkon trestu iného stupňa stráženia bude jeho náprava lepšie zaručená.

Takto môže do ústavu na výkon trestu minimálneho stupňa stráženia zaradiť páchatel'a aj vtedy, ak bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu za úmyselný prečin. Nemôže však do ústavu na výkon trestu s minimálnym alebo stredným stupňom stráženia zaradiť páchatel'a, ktorému bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, alebo páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov.

Navyše, podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia zaradí súd páchatel'a obzvlášť závažného zločinu.“

Ďalej cituje ustanovenia zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a vykonávacej vyhlášky č. 368/2008 Z.z. (Poriadok výkonu trestu odňatia slobody), čím dokladá rozdielny spôsob výkonu trestu v ústave s minimálnym a maximálnym stupňom stráženia.

V závere navrhuje, aby dovolací súd

1./ podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 3 To 225/2011 zo 7. marca 2012 bol porušený zákon v ustanovení § 48 ods. 4 Tr. zák. v prospech obvineného M.V.,

2./ podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 3 To 225/2011 zo 7. marca 2012 vo výroku o treste, v časti týkajúcej sa zaradenia obvineného M.V. na výkon trestu odňatia slobody a

3./ podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený sa k dovolaniu vyjadril prostredníctvom obhajcu. V podstatných bodoch (okrem citácie ustanovení Trestného zákona a rovnakých predpisov ako dovolateľ) uvádza:

„Odsúdený M.V. spáchal skutok vo veku blízkom veku mladistvých t.j. 18 rokov 3 mesiace. Je zrejmé, že v osobe obvineného sa nejedná o mladistvého v zmysle § 94 Tr. zák., nemožno však prehliadnuť, že sa jedná o rozdiel troch mesiacov, aby tomu tak bolo. Preto nie je na mieste striktný a prísne formálny výklad ust. § 48 ods. 4 Tr. zák. V prípade mladistvých ide o osobitnú kategóriu páchatel'ov a platí pre nich odlišný režim zaobchádzania. Tri mesiace M.V. delili od toho, aby sa na neho vzťahoval tento osobitný režim. Tým, že odsúdený vo veku 18 rokov vykonáva trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia je pre neho dostatočne prísne a uložený trest vykonávaný v tomto ústave plní svoj účel.

Mám za to, že umiestnenie ods. M.V. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom resp. maximálnym stupňom stráženia by bolo neprimerane prísne a v rozpore s § 34 ods. 1 Tr. zák. Tak, ako už uviedol okresný súd v odôvodnení rozsudku, trestné zákonodarstvo nie je len o potrestaní páchatel'a, ale aj o jeho prevýchove. Pri akceptácii tohto ustanovenia by bol umiestnený on ako adolescent k najťažším zločincom, aký by sa vrátil do spoločnosti po výkone trestu. Za neprimerane prísne považujem, rovnako ako skonštatoval okresný súd aj jeho zaradenie do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, v ktorom sa bežne nachádzajú osoby, ktoré už pred súdom stáli viac ako 15-krát.

V prípade striktného výkladu ustanovenia § 48 ods. 4 Tr. zák. s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti by zaradenie páchatel'a do ústavu na výkon trestu so stredným resp. maximálnym stupňom stráženia, znamenalo púhu represiu zo strany súdu v trestnom konaní, čo je v rozpore s cieľom, aký sa sleduje v súvislosti s prevýchovou páchatel'a.“

Na základe uvedeného navrhuje, aby dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) vec preskúmal a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z formálnych dôvodov a že dovolanie je v uplatnenej okolnosti dôvodné.

Krajský súd ani nijako neodôvodňuje, prečo zohľadnil prvú, nie však poslednú vetu ustanovenia § 48 ods. 4 Tr. zák. Tá je však tiež súčasťou platného a účinného znenia zákona.

Možnosť zaradenia páchatel'a do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, uvedená v § 48 ods. 4 Tr. zák., je obmedzená poslednou vetou uvedeného ustanovenia. Toto obmedzenie je kogentné a nepripúšťa výnimku. Páchatel', ktorému bol uložený trest odňatia slobody na doživotie alebo páchatel' obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov, teda musí byť na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Taký páchatel' môže vykonávať časť trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu s nižším stupňom stráženia až na základe rozhodnutia súdu o zmene spôsobu výkonu trestu preradením do iného stupňa stráženia, teda pri splnení podmienok podľa § 9 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov a po vykonaní polovice trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia v zmysle § 9 ods. 4 písm. c/ tohto zákona.

Zákonný a podzákoný režim výkonu trestu odňatia slobody v ústavoch na výkon trestu s rôznymi stupňami strázenia, vrátane vnútornej diferenciacie trestu, je dostatočným kritériom pre splnenie podmienky zásadného ovplyvnenia postavenia obvineného, uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por.

Preto je v preskúmvanej veci porušenie § 48 ods. 4 Tr. zák. ako „iného“ hmotnoprávneho ustanovenia splnením dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Na základe toho najvyšší súd pri použití ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku vyslovil porušenie zákona napadnutým rozhodnutím v prospech obvineného v dotknutom ustanovení (§ 48 ods. 4 Tr. zák.), zrušil rozhodnutie krajského súdu vo výroku o treste odňatia slobody, vo výroku o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a vo výroku o ochrannom dohľade (neoddeliteľné výroky). Zrušil aj výrok rozsudku okresného súdu o treste prepadnutia veci a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol (s viazanosťou pri rozhodovaní právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por.). Potrebným rozsahom je opätovné rozhodnutie o treste (v celom rozsahu), spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a o ochrannom dohľade.

Pokiaľ ide o dovolacie námietky obvineného, prekročenie veku osemnástich rokov páchatel'a v čase spáchania činu je hranicou, s ktorou zákon spája odlišnosti stíhania a trestania mladistvých a dospelých páchatel'ov, nakoľko túto vekovú hranicu považuje zákonodarca za určujúcu pre zánik zákonných zvýhodnení pre mladistvých delikventov.

Spáchanie činu vo veku blízkom veku mladistvých je však aj u dospelého páchatel'a poľahčujúcou okolnosťou (§ 36 písm. d/ Tr. zák.), ktorú krajský súd pri rozhodovaní zohľadnil.

Iný než striktný výklad ustanovenia poslednej vety § 48 ods. 4 Tr. zák. neprichádza do úvahy, nakoľko súd nemôže prekročiť zákonný režim obligatórneho zaradenia páchatel'a tam uvedenej kategórie do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia. S neskoršou liberalizáciou podmienok výkonu trestu (preradenie do ústavu s iným stupňom strázenia) zákon počíta, ale len za ním ustanovených podmienok, ako je uvedené vyššie.

V konečnom dôsledku, neprimeraná prísnosť uloženého trestu bola eliminovaná použitím inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., čo sa však pri výmere trestu uloženého krajským súdom nemôže týkať kritérií zariadenia na jeho výkon.

Treba dodať, že dovolaním je výslovne dotknutá len časť výroku o treste, týkajúca sa zaradenia obvineného na výkon trestu odňatia slobody (teda pri použití z terminológie uvedenej § 165 ods. 1 Tr. por. ide o výrok o spôsobe výkonu tohto trestu).

Oddelené zrušenie tohto výroku však nie je možné, nakoľko výrok o treste odňatia slobody je vykonateľný len spoločne s výrokom o spôsobe výkonu tohto trestu a len v nadväznosti na tieto výroky je vykonateľný aj výrok o ochrannom dohľade uložený podľa § 76 (tu odsek 1) Tr. zák. (neoddeliteľné nadväzujúce výroky). Ak tieto výroky spoločne nadobúdajú vykonateľnosť, nadobúdajú spoločne aj právoplatnosť (§ 183 Tr. por.).

Ďalším dôvodom nemožnosti zrušenia len časti výroku o treste dotknutého právoplatného odsúdenia (v časti týkajúcej sa len jedného z uložených trestov) je práve naposledy uvedená okolnosť, teda že obvinenému nebol uložený len trest odňatia slobody, ale právoplatne mu bol uložený aj trest prepadnutia veci (rozsudkom okresného súdu v časti jeho výroku o treste, ktorá nebola rozsudkom odvolacieho súdu dotknutá).

Ak je výrok o treste tvorený súhrnom popri sebe uložených trestov, nadobúda právoplatnosť ako celok (rovnako ako pri jednom uloženom treste), nemôže teda nadobudnúť právoplatnosť postupne, resp. byť právoplatný len čiastočne.

Keďže by potom v prípade oddeleného zrušenia týkajúceho sa len trestu odňatia slobody nastal stav, v rámci ktorého by bolo v dotknutej trestnej veci naďalej právoplatne rozhodnuté o vine i o treste (treste prepadnutia veci), vznikla by pre ďalšie konanie prekážka právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por.

Z vyššie uvedených dôvodov bol zrušený výrok o treste napadnutého rozsudku ako celok (týkajúci sa trestu odňatia slobody), výrok o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a výrok o ochrannom dohľade. Zrušený bol aj výrok rozsudku okresného súdu o treste prepadnutia veci (teda v časti výroku o treste tohto rozsudku, ktorá bola odvolacím súdom ponechaná nedotknutá) a tiež všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutia (ich časti) obsahovo nadväzujúce v zmysle § 386 ods. 2 veta posledná Tr. por. Naďalej sú právoplatné výroky o vine, ochrannom liečení a náhrade škody.

Vzhľadom na tento postup (ako už bolo uvedené) najvyšší súd vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu (rozhodnutie o treste v celom rozsahu, spôsobe z výkonu trestu odňatia slobody a ochrannom dohľade) znovu prerokoval a rozhodol, a aby pri rozhodovaní rešpektoval obmedzenie uvedené v § 48 ods. 4 veta posledná Tr. zák.

To však neznamená, že súd nemôže uložiť obvinenému trest odňatia slobody nižší než aký bol uložený napadnutým rozsudkom, aj keď bol zákon porušený v prospech obvineného.

Zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného uvedený v § 391 ods. 2 Tr. por. neplatí v opačnom vyjadrení. Ak bolo teda napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v neprospech obvineného, môže podľa okolností prípadu a pri viazanosti súdu, ktorému bola vec prikázaná, právnym názorom a pokynmi na vykonanie úkonov dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Tr. por.), v novom konaní dôjsť aj ku zmene rozhodnutia v prospech obvineného.

Zároveň platí, že aj keď podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. súd zaradí páchatel'a obzvlášť závažného zločinu na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s maximálnym stupňom stráženia, a prvá veta v § 48 ods. 4 Tr. zák. sa týka iného zariadenia na výkon trestu len oproti odseku 2 tohto ustanovenia, z ustanovenia § 48 ods. 4 veta posledná Tr. zák. a contrario vyplýva, že súd môže páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody neprevyšujúci 15 rokov, zaradiť aj do ústavu na výkon trestu s iným než maximálnym stupňom stráženia.